

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Sprawozdanie z realizacji Priorytetów komponentu regionalnego w ramach Programu Operacyjnego
Kapitał Ludzki 2007-2013**

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Rodzaj sprawozdania			
A. Sprawozdanie okresowe		X	
B. Sprawozdanie roczne			
C. Sprawozdanie końcowe			
2. Okres sprawozdawczy		I półrocze 2015	
3.	Numer Priorytetu PO KL	VI, VII, VIII, IX	
4.	Nazwa Instytucji Pośredniczącej	Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego	
5.	Dane osoby sporządzającej sprawozdanie	w części rzeczowej	w części finansowej
	Imię i nazwisko	Priorytet VI: Dorota Wysmyk	Priorytet VI: Dorota Wysmyk
		Priorytet VII: Magdalena Maciejko	Priorytet VII: Magdalena Maciejko
		Priorytet VIII: Aneta Agdan	Priorytet VIII: Aneta Agdan
Priorytet IX: Magdalena Maciejko		Priorytet IX: Magdalena Maciejko	
Nr telefonu	71 776 98 20, 71 776 96 20, 71 776 96 14	71 776 98 20, 71 776 96 20, 71 776 96 14	
Adres poczty elektronicznej	dorota.wysmyk@dolnyslask.pl aneta.agdan@dolnyslask.pl magdalena.maciejko@dolnyslask.pl	dorota.wysmyk@dolnyslask.pl aneta.agdan@dolnyslask.pl magdalena.maciejko@dolnyslask.pl	

II. PRZEBIEG REALIZACJI PRIORYTETU

1. Analiza stopnia osiągnięcia oczekiwanych efektów oraz wartości docelowych wskaźników w podziale na cele szczegółowe

Głównym celem PO KL jest realizacja działań, które przyczyniają się do wzrostu zatrudnienia i spójności społecznej, podniesienia poziomu wykształcenia w społeczeństwie, zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw oraz poprawy jakości i dostępności usług szkoleniowo-doradczych. Program ten stanowi odpowiedź na zdiagnozowane w województwie problemy w obszarze rynku pracy, adaptacyjności, wykluczenia społecznego oraz edukacji. Wyniki zakończonego w lutym 2015 r. badania ewaluacyjnego, którego jednym z celów było określenie w jakim stopniu realizacja komponentu regionalnego PO KL w województwie dolnośląskim przyczyniła się do osiągnięcia celów strategicznych regionu i zaspokojenia potrzeb społeczno-ekonomicznych, wskazują, że oferowane wsparcie pozytywnie wpływa na zmniejszanie zdiagnozowanych problemów w regionie. Na podstawie wyników badania można stwierdzić, że wsparcie PO KL jawi się jako jeden z elementów pobudzających sektor gospodarki nakierowany na wytwarzanie i promowanie innowacji oraz nowych technologii, choć wpływ ten wciąż jest niewielki. Projekty realizowane w ramach PO KL w większym stopniu, aniżeli działalność badawczo rozwojową, pobudzają rozwój tradycyjnej działalności gospodarczej. Należy bowiem przyjąć, że wśród Dolnoślązaków zakładających mikroprzedsiębiorstwa znajdują się również osoby, które mogły założyć własne firmy dzięki dotacjom otrzymywanym z projektów realizowanych w ramach Priorytetu VI PO KL. Dzięki działaniom podejmowanym w ramach Priorytetu VI, ponad 60% reprezentantów każdej z kategorii uczestników projektów realizowanych w ramach PO KL weszło na rynek pracy. Ogółem, pracę znalazło 71% uczestników działań. Powołując się na zapisy raportu końcowego z ww. badania można zatem przyjąć, iż projekty PO KL stanowiły

czynnik, który przyczynił się do wzrostu zatrudnienia mieszkańców Dolnego Śląska, szczególnie wśród osób o szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy.

Mimo iż efekty działań podejmowanych w ramach Priorytetu VII, które nie pozwoliły na osiągnięcie części wartości docelowych wskaźników, na podstawie przedstawionych wyników badania można zauważyć, że zmniejsza się odsetek ludności korzystającej na Dolnym Śląsku ze świadczeń pomocy społecznej, a także liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Do zmian sytuacji społeczno-gospodarczej na Dolnym Śląsku, zgodnie z wynikami badania, przyczyniają się także Działania podejmowane w ramach priorytetu VIII. Jest to efektem przede wszystkim podejmowanych działań szybkiego reagowania, które miały na celu szybkie przywrócenie na rynek pracy osób pozbawionych dotychczasowego zatrudnienia, lub płynną zmianę aktywności zawodowej bez utraty źródła utrzymania. Tego rodzaju wsparciem objęto znacznie większą liczbę osób, aniżeli zakładano pierwotnie. Z jednej strony, może to świadczyć o potrzebie intensyfikacji wspomnianych działań na skutek nieprzewidzianych przekształceń na dolnośląskim rynku pracy. Z drugiej natomiast, osiągnięte wartości wskaźników dobrze obrazują elastyczność PO KL i zdolność odpowiedzi na zmieniające się warunki. Ogółem, w ramach wszystkich działań podjętych w ramach Priorytetu VIII, udało się przywrócić lub umieścić na rynku pracy ponad połowę osób biorących udział w realizowanych projektach PO KL.

Biorąc pod uwagę charakter działań podejmowanych w ramach Priorytetu IX, można przyjąć, że najbardziej efektywne okazały się przedsięwzięcia nakierowane na wdrażanie programów rozwojowych w szkołach oraz na doskonalenie zawodowe nauczycieli. Za zadowalający uznać można również poziom współpracy szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych. Może się to przekładać na lepsze dostosowanie kompetencji absolwentów do wymogów rynku pracy, a w konsekwencji doprowadzić do poprawy jego kondycji i wzrostu atrakcyjności w oczach potencjalnych pracodawców.

PRIORYTET VI

Realizacja zadań wyznaczonych dla PO KL w obszarze zatrudnienia dobiega końca. Tempo kontraktacji i wydatkowania ma odzwierciedlenie w wartościach osiąganych wskaźników i świadczy o przełożeniu wykorzystanych środków na liczbę podmiotów lub osób, którym udzielono wsparcia. Niemal wszystkie wskaźniki przekroczyły zakładany poziom, wskaźnik dotyczący inżynierii finansowej zbliża się do osiągnięcia celu a jedynie wskaźnik dotyczący udziału kluczowych pracowników nie został osiągnięty w 100% (szczegółowo opisano w sprawozdaniu rocznym za 2014 rok oraz poprzednich).

Cel szczegółowy 1- Zwiększenie zasięgu oddziaływania Aktywnej Polityki Rynku Pracy:

Wskaźniki produktu:

Liczba osób, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 87 972, co stanowi 121,20% wartości docelowej wskaźnika. W I półroczu 2015 r. nastąpił wzrost o 9 719 osób, głównie w Poddziałaniu 6.1.1 (4 320 osób zakończyło udział w projektach) oraz Poddziałaniu 6.1.3 (5 354 osób). Stopień jego realizacji jest adekwatny do poziomu środków rozliczonych w ramach Priorytetu VI (bez Poddziałania 6.1.2). W poprzednim okresie sprawozdawczym wartość tego wskaźnika przekroczyła zakładaną dla województwa dolnośląskiego wartość docelową. Do 30 czerwca 2015 roku udział w projektach zakończyło w ramach: Działania 6.1- 83 560 osób, Działania 6.2 – 2 629 osób oraz Działania 6.3 - 1 783 osoby (realizacja i rozliczenie projektów w Działaniu 6.3 zostały zakończone, a osiągnięta wartość wskaźnika jest ostateczna). Poziom realizacji wskaźnika dla całego Priorytetu VI osiągnięto głównie dzięki realizacji projektów systemowych w Powiatowych Urzędach Pracy (78,69% to osoby, które zakończyły udział w projektach w ramach Poddziałania 6.1.3). Wartość wskaźnika nie jest ostateczna a na jego przyrost będą miały wpływ ostatnie projekty realizowane w Poddziałaniu 6.1.1 oraz Działaniu 6.2, jednak przyrost ten będzie niewielki.

Liczba osób, które skorzystały z instrumentów zwrotnych - do końca okresu sprawozdawczego 143 osoby skorzystały z instrumentów zwrotnych, co stanowi 96,62% wartości docelowej. Realizacja projektu rozpoczęła się 01.01.2013 r. Do 30 czerwca 2015 r. do projektu przystąpiło 435 osób (w tym 16 osób, które przerwały swój udział w projekcie). W ramach projektu oferowane jest wsparcie w postaci doradztwa zawodowego i biznesowego, szkolenia oraz pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. IP2 stoi na stanowisku, że wartość docelowa wskaźnika będzie możliwa do osiągnięcia, ponieważ Beneficjent zaplanował, że 160 osób skorzysta z instrumentów zwrotnych, a realizacja projektu przebiega zgodnie z harmonogramem i założeniami merytorycznymi. W okresie objętym sprawozdaniem Beneficjent ponosił również koszty (ze środków pomocy bezzwrotnej) na doradztwo zawodowe i biznesowe, co ma przełożenie na kolejny wskaźnik monitorowany

w ramach projektu inżynierii finansowej. Dla poniższych wskaźników na poziomie regionu nie zaplanowano wartości docelowej. W przypadku wskaźnika **Liczba osób, które skorzystały z usług doradczych (projekty inżynierii finansowej)** zaplanowanego przez Beneficjenta na poziomie 150 osób, do 30 czerwca 2015 roku został on osiągnięty w 190% (285 osób skorzystało z usług doradczych). Zatem zakładana w projekcie wartość została przekroczona.

Natomiast, jeśli chodzi o wskaźnik **Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach (projekty inżynierii finansowej)** zaplanowany przez Beneficjenta na poziomie 140 osób, do końca okresu objętego sprawozdaniem, został osiągnięty na poziomie zaledwie 12,86% (18 osób uczestniczyło w szkoleniach). Poziom ten nie zmienił się w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. W przypadku tego wskaźnika istnieje ryzyko nieosiągnięcia założonych w projekcie wartości, o czym Beneficjent każdorazowo informuje IP2 we wnioskach o płatność. Beneficjent zgłosił, że w projekcie występują problemy związane z organizacją szkoleń. Formularze rekrutacyjne wraz z deklaracjami wpływają do Beneficjenta w długich odstępach czasowych i dlatego dużym problemem jest zorganizowanie grupy ok. 10-12 osobowej, aby można było przeprowadzić szkolenie. Poza tym Beneficjent zwraca uwagę na fakt, że osoby, którym przyznano już pożyczkę i które rozpoczęły działalność gospodarczą nie wyrażają chęci udziału w szkoleniu, często argumentując swoją decyzję brakiem czasu. Beneficjent zwraca uwagę, że wszyscy uczestnicy projektu na każdym etapie (doradztwa zawodowego, biznesowego, składania wniosku, podpisywania umowy) są informowani i zachęceni do skorzystania ze szkolenia, jednak już w momencie przystąpienia do projektu, na pierwszym etapie, nie wykazują zainteresowania tą formą wsparcia. W związku z faktem, iż udział w szkoleniu nie jest obligatoryjny, Beneficjent nie ma wpływu na decyzję uczestnika, niemniej dokłada wszelkich starań, aby zachęcić uczestników projektu do skorzystania ze szkoleń. IP2 zobowiązała Beneficjenta do podejmowania działań zmierzających do osiągnięcia założonej w projekcie liczby osób uczestniczących w szkoleniu.

Liczba kluczowych pracowników PSZ, którzy zakończyli udział w szkoleniach w systemie pozaszkolnym, istotnych z punktu widzenia regionalnego rynku pracy - od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 76,40% - 395 osób (przed urealnieniem - 530 pracowników PSZ). Jest to ostateczna wartość wskaźnika, projekty zostały ostatecznie zakończone i rozliczone a wskaźnik szczegółowo został opisany w poprzednim sprawozdaniu.

Efektywność zatrudnieniowa w Priorytecie VI:

Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (ogółem) w projektach w ramach Priorytetu VI (Działanie 6.1) do końca I półrocza 2015 r. został osiągnięty na poziomie 73,88% (K-72,01%; M-76,34%). Na powyższy wynik składają się projekty realizowane w ramach Poddziałania 6.1.1 oraz 6.1.3. Do 30 czerwca 2015 roku w Poddziałaniu 6.1.1 zatrudnienie znalazło 627 osób z 1 567, które zakończyły udział w 32 projektach. Efektywność zatrudnieniowa (6.1.1) została osiągnięta na poziomie: *ogółem* 40,01%, *-w tym osoby w wieku 50-64 lata* – 37,19%, *osoby młode* – 44,13%, *osoby niepełnosprawne* – 36,65%, *osoby długotrwale bezrobotne* – 39,97% i *osoby niekwalifikujące się do wymienionych grup* – 45,45%. Do końca okresu sprawozdawczego 26 projektów zostało zakończonych i rozliczonych, a efektywność zatrudnieniowa została w nich osiągnięta na zadowalającym poziomie. W pozostałych projektach z Poddziałania 6.1.1, będących w trakcie realizacji lub rozliczenia końcowego wniosku o płatność, przyrost wskaźnika, co do zasady będzie wykazany na koniec realizacji projektów. IP2 na obecnym etapie nie widzi zagrożenia nieosiągnięcia wskaźników na poziomach założonych w kryteriach dostępu. W ramach Poddziałania 6.1.3 w I półroczu 2015 roku dokonano ostatecznego rozliczenia wskaźnika efektywności zatrudnieniowej dotyczącego projektów realizowanych w roku budżetowym 2014 osiągając zadawalający poziom we wszystkich 27 projektach PUP. Natomiast narastająco, w ramach projektów systemowych Poddziałania 6.1.3, do końca okresu sprawozdawczego osiągnięto efektywność zatrudnieniową dotyczącą projektów realizowanych przez PUP (*ogółem* – 75,37%, *w tym osoby w wieku 15-30 lat* – 75,87%, *osoby w wieku 50-64 lata* – 65,76%, *osoby niepełnosprawne* – 63,65%, *osoby długotrwale bezrobotne* – 68,69% oraz *osoby niekwalifikujące się do ww. grup docelowych* – 89,05%. Efektywność zatrudnieniowa w projektach systemowych Poddziałania 6.1.3 w całym okresie programowania została osiągnięta powyżej odsetka założonego w Planach działania. **Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (ogółem) dla Priorytetu VI** wynosi 73,88%, co świadczy o tym, że blisko 3/4 uczestników projektów podjęło zatrudnienie i tym samym przyczyniło się do zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców Dolnego Śląska. Na koniec okresu sprawozdawczego efektywność zatrudnieniowa dla poszczególnych grup docelowych została przekroczona w stosunku do wartości zakładanych w *Planach działania*. Osiągnięte wartości przedstawiono w załączniku 10 do sprawozdania oraz w części opisowej dotyczącej celów szczegółowych.

Cel szczegółowy 2 - Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób młodych: wartości docelowe wskaźników produktu zostały przekroczone oraz szczegółowo opisane w poprzednich okresach sprawozdawczych.

Dla uczestników projektów będących osobami młodymi **efektywność zatrudnieniowa** monitorowana w projektach Działania 6.1 kształtuje się na poziomie 74,89% (K-73,66%; M-76,65%). Planowana wartość wskaźnika do osiągnięcia to 40%, zatem plan został zrealizowany.

Cel szczegółowy 3 – Zmniejszenie bezrobocia wśród osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy (kobiety, osoby długotrwale bezrobotne, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne zamieszkujące na obszarach wiejskich): wartości docelowe wskaźników produktu zostały przekroczone oraz szczegółowo opisane w poprzednich okresach sprawozdawczych.

Liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które zakończyły udział w projektach; w zakresie podwskaźnika: ***w tym liczba osób z terenów wiejskich*** – od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 29 063 osób, co stanowi 357,00% wartości docelowej wskaźnika.

Liczba osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, które otrzymały środki na podjęcie działalności gospodarczej; w zakresie podwskaźnika: ***w tym liczba osób z terenów wiejskich*** – od początku realizacji Programu do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik ten został osiągnięty na poziomie 5 697 osób, co stanowi 699,88% wartości docelowej wskaźnika.

W województwie dolnośląskim grupa osób, która została zidentyfikowana jako szczególnie defaworyzowana na rynku pracy, to m.in. osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne oraz osoby z terenów wiejskich. Osoby te znajdują się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. W Planach działania założono, że kierowanie projektów do przedstawicieli tych grup, pozwoli kierować wsparcie tam, gdzie jest ono najbardziej pożądane. Wysoki poziom przedstawionych powyżej wskaźników, osiągnięto w znacznej mierze poprzez realizację projektów systemowych Poddziałania 6.1.3, ze względu na specyfikę Powiatowych Urzędów Pracy, które kierowały wsparcie do osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, głównie do osób z terenów wiejskich. Projektodawcy chętnie kierowali wsparcie w ramach projektów do defaworyzowanej grupy na rynku pracy, jaką są osoby z terenów wiejskich, a także do osób długotrwale bezrobotnych. Stąd też, tak duże nadwykonania wskaźników w tych podgrupach w stosunku do zaplanowanej wartości docelowej.

Dla uczestników projektów będących osobami niepełnosprawnymi **efektywność zatrudnieniowa** monitorowana w projektach Działania 6.1 kształtuje się na poziomie 58,28% (K-56,96%; M-60,33%). Planowana wartość miernika do osiągnięcia to 30%, zatem plan został zrealizowany. Natomiast w grupie osób długotrwale bezrobotnych osiągnięto efektywność zatrudnieniową na poziomie 67,25% (K-65,62%; M-69,56%).

Cel szczegółowy 4 – Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób starszych:

wartości docelowe wskaźników produktu zostały przekroczone oraz szczegółowo opisane w poprzednich okresach sprawozdawczych. Dla uczestników projektów w wieku powyżej 50 lat **efektywność zatrudnieniowa** monitorowana w projektach Działania 6.1 kształtuje się na poziomie 63,99%. Planowana wartość miernika do osiągnięcia to 35%, zatem plan został zrealizowany.

PRIORYTET VII

Projekty w ramach Priorytetu VII przyczyniają się do osiągnięcia następujących celów szczegółowych Priorytetu (opisano wskaźniki, w przypadku których nie osiągnięto jeszcze wartości docelowej):

Cel szczegółowy 1 - Poprawa dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

- 1. Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji*** (w tym osoby z obszarów wiejskich) – Osiągnięta wartość wskaźnika wynosi 24 620 osoby, w tym 8 394 z terenów wiejskich, co stanowi odpowiednio 71,95 % i 90,39% wartości docelowej zaplanowanej do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 97,39% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków). Można zauważyć przyrost przedmiotowego wskaźnika w odniesieniu do wartości osiągniętych w ubiegłym roku, ponieważ na koniec 2014 r. został on osiągnięty na poziomie 22 393 osób, w tym 7 491 osób z terenów wiejskich, tj. odnotowano wzrost o 2 227 osób, w tym 903 z terenów wiejskich (odnotowano odpowiednio ponad 9% i ponad 12% wzrost wskaźnika).
- 2. Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów*** - Osiągnięty wskaźnik wynosi 27 807 osób, co stanowi 90,39 % poziomu realizacji wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 100,07% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie zakontraktowanych środków). Można zauważyć przyrost przedmiotowego wskaźnika w odniesieniu do wartości osiągniętych w ubiegłym roku, ponieważ na koniec 2014 r. został on osiągnięty na poziomie 26 354 osób - wzrost o 1 453 osoby (odnotowano ponad 5% wzrost wskaźnika).
- 3. Liczba osób niepełnosprawnych, które zakończyły udział w projektach realizowanych w ramach Działania*** – osiągnięta wartość wskaźnika wynosi 304 osoby, co stanowi 56,19% poziomu realizacji

wskaźnika zaplanowanego do osiągnięcia do końca okresu programowania (przy 82,20% wykorzystaniu alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków dla Działania). W stosunku do roku 2014 nastąpił przyrost wskaźnika o 149 osób (co stanowi ponad 96% wzrost wskaźnika w stosunku do roku 2014). Na podstawie dotychczas podpisanych oraz realizowanych umów, IP2 szacuje, że wskaźnik powinien ostatecznie ukształtować się na poziomie 611 osób, co zagwarantuje osiągnięcie jego wartości docelowej określonej w SzOP PO KL (541 osób). ze względu na sposób pomiaru omawianego wskaźnika (moment zakończenia osoby niepełnosprawnej w projekcie) oraz ze względu na to, że do końca I połowy 2015 r. przeważająca część projektów była w trakcie realizacji, szacowany przyrost wskaźnika nastąpi w kolejnych miesiącach.

Jak wskazywano w poprzednich sprawozdaniach, planowane wartości docelowe wskaźników **Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji** oraz **Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów** z dużym prawdopodobieństwem **nie zostaną osiągnięte**.

IP2 szacuje, że ostateczne wartości ww. wskaźników mogą zostać osiągnięte na poziomie – odpowiednio – wskaźnik nr 1: 25 400 osób (co stanowi będzie 74,23% jego wartości docelowej określonej w SzOP PO KL), wskaźnik nr 2: 27 865 osób (co stanowi będzie 87,75% jego wartości docelowej określonej w SzOP PO KL). W opinii IP2 na niższe od oczekiwanych wykonanie ww. wskaźników ma wpływ kilka czynników. Przede wszystkim należy wskazać, że nie wszystkie ośrodki pomocy społecznej w regionie podjęły realizację projektów systemowych w ramach Priorytetu VII POKL. Zapotrzebowanie na środki finansowe na lata 2014-2015 w ramach Poddziałania 7.1.2 zgłosiło 29 centrów i tyle samo zaaplikowało (na 30 uprawnionych). Odnośnie projektów realizowanych przez PCPR należy zauważyć, że ich realizacja przekłada się zadowolająco na osiągnięcie wskaźników w porównaniu z realizowanymi projektami przez OPS-y. Nadal też można zauważyć, że wiele osób przerywa udział w projekcie przed jego zakończeniem (co w konsekwencji może spowodować utrudnienia związane z wprowadzeniem do udziału w projekcie nowej osoby z listy rezerwowej). W ramach Poddziałania 7.1.1 przerwało udział 6,45% osób, które rozpoczęły udział w projekcie, natomiast w 7.1.2 – 8,16%. Mimo wszelkich starań podejmowanych ze strony wnioskodawców, niejednokrotnie nie udaje się objąć kolejnych uczestników projektu trzema instrumentami aktywnej integracji. Osoby, które rozpoczęły udział w projekcie mają niską motywację do pomyślnego zakończenia udziału w projekcie. Zmniejsza się liczba osób korzystających z instytucji integracji i pomocy społecznej w regionie. Występuje także niska frekwencja uczestników objętych projektem spowodowana nietrzeźwością, bądź niechęcią do uczestnictwa w pewnych formach zajęć (np. w spotkaniach z psychologiem) osób pochodzących z rodzin patologicznych i dysfunkcyjnych. Obserwując realizację projektów w ramach Poddziałania 7.1.1 oraz 7.1.2, IP2 zwraca uwagę na nadal utrzymujący się spadek zainteresowania klientów OPS udziałem w projekcie, co jest spowodowane:

- **uzależnieniem** (konieczność wstrzeźliwości alkoholowej na czas szkoleń, udziału w projekcie, z uwagi na chorobę alkoholową występuje mniejsza motywacja do samorozwoju i kształcenia zawodowego);
- **warunkami finansowymi** (dostęp do świadczeń finansowych w ramach systemu pomocy społecznej, w tym w ramach projektów, jest zdeterminowany spełnieniem określonego w ustawie o pomocy społecznej kryterium dochodowego; beneficjenci pomocy społecznej mają świadomość, iż uzyskują zasiłek socjalny bez konieczności wysiłku/uczestniczenia w projekcie);
- **pracą dorywczą** (tzw. „na czarno”, co uniemożliwia jednoczesne uczestniczenie w projekcie);
- **zwiększającą się liczbą podmiotów realizujących inne projekty**, których klienci pomocy społecznej mogą być uczestnikami;
- **względami osobistymi** (np. brak ambicji dotyczących kształcenia i rozwoju osobistego).

Przeciwdziałając niektórym ww. czynnikom ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie oferowały w projektach pomoc psychologiczną, jak również konsultowały z PUP grupę docelową planowaną do objęcia wsparciem w ramach projektu systemowego w zakresie tych uczestników, którzy są zarejestrowani w PUP. Zastosowanie takiej formy działania miało na celu właściwy dobór uczestników do projektu i optymalizację zakresu wsparcia. Było to również dla OPS-ów i PCPR-ów jedno z kryteriów dostępu, zgodnie z którym grupa docelowa zaplanowana do objęcia wsparciem podlega konsultacjom z PUP. IP2 pozytywnie opiniowała zmiany w projekcie w przypadku pojawiających się oszczędności zgłoszonych przez beneficjenta w celu objęcia dodatkowej liczby uczestników wsparciem, co miało wpływ na zwiększenie wskaźnika. Nie wszystkie jednak ośrodki przyjmowały taką formę działania, z uwagi na występujące ryzyko związane ze znalezieniem nowej grupy osób chcących przystąpić do projektu oraz na działania związane ze wznowieniem procedur głównie związanych z zamówieniami publicznymi.

Należy również nadmienić, że pomimo wcześniejszych oczekiwań, przeprowadzona w 2012 r. zmiana metodologii pomiaru wskaźnika również nie wpłynęła znacząco na przyrost wskaźnika nr 2, ze względu na fakt, że niewiele

uczestników decydowało się na powrót do projektu. W chwili obecnej, zgodnie z Podręcznikiem wskaźników PO KL, w części dotyczącej udziału uczestników w poszczególnych formach wsparcia, monitorowane są jedynie osoby objęte kontraktem socjalnym. Beneficjenci realizujący projekt systemowy mają możliwość skorzystania nie tylko z tego narzędzia, ale również PAL-u i Programu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W przypadku, gdy zdecydują się na realizację jednego z dwóch wyżej wspomnianych narzędzi, osoby nim objęte są wykazywane jedynie w ramach wskaźnika nr 1: *Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji – w tym osoby z terenów wiejskich*. Natomiast nie są wykazywane w ramach wskaźnika nr 2: *Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi w ramach realizowanych projektów*. IP2 oszacowała, że blisko 3 040 osób do końca okresu sprawozdawczego zostało objętych wsparciem w ramach innego narzędzia niż kontrakt socjalny.

W celu jak najwyższego osiągnięcia omawianych wskaźników, poza dokonaną przez IP w 2014 r. realokacją do Poddziałania 7.1.2 (za zgodą IZ), która pozwoliła na realizację projektów przez PCPR-y do czerwca 2015 r., w bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach dostępnych wolnych środków wynikających z algorytmu oraz zgody Ministerstwa Finansów i Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dokonano nadkontraktacji środków i podpisano 3 aneksy zwiększające wartość realizowanych przez PCPR-y projektów systemowych. Działanie to spowoduje zwiększenie wskaźnika nr 1 o 56 osób, a wskaźnika nr 2 o 58 osób. Niemniej jednak zaplanowane w SzOP wartości docelowe nie zostaną osiągnięte, pomimo podjętych działań zaradczych.

Należy przypomnieć również, iż widząc wcześniej zagrożenie nieosiągnięcia wskaźników województwo dolnośląskie zabiegało od 2010 r. o obniżenie wartości docelowych wskaźników ujętych w SzOP, jednak zmiana taka nie nastąpiła w ramach przeglądu śródkresowego wskaźników.

Cel szczegółowy 2 – Wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej.

Wartości docelowe wskaźników produktu zostały przekroczone oraz szczegółowo opisane w poprzednich okresach sprawozdawczych.

Od roku 2011 w Planie działania dla Poddziałania 7.2.1 oraz od roku 2012 w Planie działania dla Działania 7.4 poprzez zastosowanie kryterium dostępu wprowadzona została konieczność monitorowania **efektu zatrudnieniowego**, mającego przyczynić się do wzrostu poziomu zatrudnienia oraz zwiększenia efektywności realizowanych projektów. Od roku 2011 w projektach objętych wskaźnikiem efektywności zatrudnieniowej w ramach Działania 7.2. udział zakończyło 2 195 osób oraz 707 osoby znalazły lub kontynuują zatrudnienie. Osiągnięta wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w ramach Działania wynosi 32,21%, przy założonej 20% wartości docelowej. W projektach objętych wskaźnikiem efektywności zatrudnieniowej w ramach Działania 7.4 udział zakończyły 292 osoby, spośród których 109 znalazło zatrudnienie. Wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej na koniec okresu sprawozdawczego w ramach Działania została osiągnięta na poziomie 37,33%, przy założonej 20% wartości docelowej.

PRIORYTET VIII

W Priorytecie VIII **osiągnięto wszystkie zaplanowane wartości docelowe wskaźników produktów**. Analizując poziomy osiągniętych wartości wskaźników, należy podkreślić duże zaangażowanie instytucji wdrażających Program. Dzięki interwencji PO KL ułatwiono przeprowadzenie procesów restrukturyzacyjnych i adaptacyjnych, m.in. poprzez odpowiednie oddziaływanie na jakość kapitału ludzkiego. W ramach PO KL udzielane jest również wsparcie na rzecz budowania gospodarki opartej na wiedzy, natomiast inwestowanie w młode kadry naukowe, realizowane za pomocą naukowych stypendiów przyznawanych doktorantom kierunków kluczowych dla rozwoju gospodarki Dolnego Śląska sprzyja poprawie innowacyjności i zwiększeniu konkurencyjności regionu.

Projekty w ramach **Priorytetu VIII** przyczyniają się do osiągnięcia następujących celów szczegółowych Priorytetu:

Cel szczegółowy 1: Rozwój wykwalifikowanej i zdolnej do adaptacji siły roboczej.

Wskaźniki produktu (opisano wyłącznie wskaźniki, w przypadku których występuje nadwykonanie, ponieważ wszystkie wskaźniki produktu osiągnięto na poziomie powyżej 100%):

Liczba przedsiębiorstw, które zostały objęte wsparciem w zakresie projektów szkoleniowych - do końca okresu sprawozdawczego objęto wsparciem 15 673 przedsiębiorstwa, co stanowi 151,93% stopnia realizacji wskaźnika planowanego na cały okres programowania. W bieżącym okresie sprawozdawczym wsparciem objęto 655 przedsiębiorstw. Na wzrost wartości wskaźnika (zapoczątkowany w II półroczu 2013 r.) wpłynęły celowe działania zaradcze podjęte odpowiednio wcześniej przez IP i IP2, które szczegółowo zostały opisane w sprawozdaniu rocznym za 2012 r. Dodatkowo w celu pełnego wykorzystania środków, a tym samym jeszcze szerszego wsparcia w regionie, po analizie list rankingowych projektów rekomendowanych do dofinansowania w ramach zakończonych konkursów dla Priorytetu VIII, w dn. 21 listopada 2013 r. Zarząd Województwa

Dolnośląskiego podjął decyzję kierunkową o wykorzystaniu wolnych środków w ramach Priorytetu VIII pozostających na Poddziałaniach: 8.1.2, 8.1.3, 8.1.4, 8.2.1 i 8.2.2 na dofinansowanie projektów z konkursu zamkniętego nr I/8.1.1/A/12, które zostały rekomendowane do dofinansowania, ale nie zostały przyjęte do realizacji z powodu braku środków. Ponadto na wzrost wskaźnika wpłynęła realizacja projektów wyłonionych do dofinansowania w ramach pilotażowego konkursu nr II/8.1.1/B/12 na operatorów wsparcia, w ramach którego przyjęto do dofinansowania 4 projekty na 4 subregiony woj. dolnośląskiego, które założyły objęcie wsparciem ponad 850 firm (wg zatwierdzonych na dzień 30.06.2015 r. wniosków o płatność udział w w projektach zakończyło 1 130 przedsiębiorstw).

Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika (151,93%) jest wyższy niż poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków (102,33%), zatem świadczy o efektywnym wykorzystaniu środków.

Liczba pracowników o niskich kwalifikacjach, którzy zakończyli udział w projektach – do końca okresu sprawozdawczego 25 175 osób objęto wsparciem, co stanowi 176,90% stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013. W bieżącym okresie sprawozdawczym wsparciem objęto 1 201 osób. W celu zwiększenia uczestnictwa w projektach pracowników o niskich kwalifikacjach, w konkursach ogłoszonych w latach 2011 i 2012 promowano punktami strategicznymi osoby z wykształceniem maksymalnie średnim. Powyższe przełożyło się na wysoki poziom osiągniętego wskaźnika.

Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika (176,90%) jest wyższy od poziomu wykorzystania alokacji pod względem rozliczonych środków wynoszący 96,99%, zatem realizacja projektów jest efektywna kosztowo.

Liczba osób, które ukończyły udział w stażach lub szkoleniach praktycznych w podziale na:

- **pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych,**
- **pracowników naukowych w przedsiębiorstwach.**

Do końca okresu sprawozdawczego 356 osób objęto wsparciem, w tym 48 pracowników przedsiębiorstw w jednostkach naukowych oraz 308 pracowników naukowych w przedsiębiorstwach, co stanowi odpowiednio 791,11%, 218,18%, 1339,13% stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013.

Wartość drugiego podwskaźnika jeszcze wzrośnie, gdyż realne potrzeby w regionie i możliwości w zakresie zorganizowania tego wsparcia przy dostępnej alokacji są znacznie wyższe niż określone wartości docelowe wskaźników. Poziom wykorzystania alokacji pod względem rozliczonych środków jest znacznie niższy od osiągniętego stopnia realizacji wskaźnika, co świadczy o efektywnym wykorzystaniu środków.

Liczba doktorantów, którzy otrzymali stypendia naukowe – do końca okresu sprawozdawczego wsparciem objęto 538 doktorantów, co stanowi 169,18% stopnia realizacji wskaźnika. Wartości nie uległy zmianie w odniesieniu do 31.12.2014 r., bowiem w ramach projektu systemowego *Grant Plus* przyznano doktorantom wszystkie zaplanowane stypendia naukowe (249). Projekt ten w znacznym stopniu przyczynił się do wzrostu wskaźnika (wniosek o płatność końcową będzie zatwierdzony w kolejnym okresie sprawozdawczym).

Osiągnięty poziom 103,03% zakontraktowanej adekwatnej części alokacji na lata 2007-2013 świadczy o tym, iż realizacja projektów jest efektywna kosztowo.

Należy również podkreślić wzrost poziomu poniższych wskaźników realizujących cel szczegółowy 1 w bieżącym okresie sprawozdawczym, które wartość docelową osiągnęły w latach poprzednich:

• **Liczba pracujących osób dorosłych, które zakończyły udział w projektach szkoleniowych, w tym liczba osób w wieku powyżej 50. roku życia** (wśród wszystkich osób pracujących ponad 14% stanowili pracownicy w wieku 50+) – wartość docelową przekroczone w 2011 r.; w bieżącym okresie sprawozdawczym objęto wsparciem aż 3 262 osoby, co jest zadowalającym wynikiem zwłaszcza biorąc pod uwagę fakt, iż nie były podpisywane nowe umowy o dofinansowanie;

• **Liczba osób, które były objęte wsparciem w zakresie rozpoczynania własnej działalności gospodarczej typu spin off lub spin out** – wartość docelową osiągnięto już w 2009 r. i spodziewany jest dalszy wzrost wartości wskaźnika po zatwierdzeniu końcowego wniosku o płatność dla projektu ponadnarodowego (wyłonionego w konkursie ogłoszonym w 2011 r.), którego realizacja zakończyła się 30.06.2015 r. Wartość docelowa wskaźnika określona w projekcie to objęcie wsparciem 140 osób, do końca czerwca br. objęto wsparciem 429 osób, z czego 115 osób w obecnym okresie sprawozdawczym.

Cel szczegółowy 2: Poprawa funkcjonowania systemu przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą

Wskaźniki produktu (opisano wyłącznie wskaźniki, w przypadku których występuje nadwykonanie, ponieważ wszystkie wskaźniki produktu osiągnięto na poziomie powyżej 100%):

Liczba pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania – do końca okresu sprawozdawczego objęto wsparciem 1 861 pracowników zagrożonych, co stanowi 279,43% wartości stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013. W porównaniu do stanu na koniec 2014 r. nastąpił wzrost liczby wspartych pracowników o prawie 17%.

W samych tylko trzech projektach systemowych „szybkiego reagowania” odnotowano udział 1 500 pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach, co świadczy o celowości podejmowanych działań w trybie systemowym. W realizowanym projekcie systemowym pn. „Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku”, którego realizację rozpoczęto 1 lipca 2013 r. założono, iż 503 pracowników zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach zostanie objętych wsparciem, czyli wykonanie wskaźnika na koniec okresu programowania będzie możliwe nawet na poziomie 298%.

Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika jest wyższy od poziomu wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków (wynoszący 97,25%), co świadczy o efektywnym wykorzystaniu środków.

Liczba osób zwolnionych w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania – do końca okresu sprawozdawczego 1 451 osób objęto wsparciem, co stanowi 178,47% wartości stopnia realizacji wskaźnika na lata 2007-2013. W porównaniu do stanu na koniec 2014 r. nastąpił wzrost o ponad 21%. Wskaźnik jest mierzony w projektach typu outplacement oraz był monitorowany w projekcie systemowym pn.: „Aktywizacja rynku pracy-wsparcie osób, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących pracodawców”. Realizacja wskaźnika jest ściśle powiązana z sytuacją społeczno-gospodarczą w regionie i uzależniona od potrzeb zgłaszanych w projekcie „szybkiego reagowania”, dlatego IP widząc ogromne potrzeby w zakresie „zwolnień monitorowanych” w regionie zdecydowała o kontynuacji wsparcia (od lipca 2013 roku) poprzez realizację kolejnego projektu systemowego pn.: „Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku”, w którym założono objęcie wsparciem kolejnych 503 osób. Osiągnięty stopień realizacji wskaźnika jest wyższy od poziomu wykorzystania alokacji pod względem rozliczonych środków (97,25%).

Ponadto należy podkreślić, iż w bieżącym okresie sprawozdawczym nastąpił wzrost poziomu poniższych wskaźników produktu: **Liczba osób, które otrzymały: a) jednorazowy dodatek relokacyjny/mobilnościowy** (w porównaniu do stanu na koniec 2014 r. nastąpił wzrost o prawie 67%), **c) środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej** oraz **Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej** (przekroczono wartości założone w Planie działania na lata 2014-2015). Wzrost wartości wskaźników jest efektem realizowanych projektów systemowych pn. „Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku” (od lipca 2013 r.) oraz pn. „Aktywizacja zawodowa pracowników sektora oświaty na dolnośląskim rynku pracy” (od lutego 2014 r.).

Utrzymanie tempa rozliczania środków w Priorytecie VIII przekłada się na rosnące poziomy osiągniętych wskaźników. Po przeanalizowaniu stopnia realizacji wskaźników w Priorytecie VIII, IP stwierdza, iż u wszystkich występuje nadwykonanie wartości docelowych określonych dla województwa dolnośląskiego.

Efektywność zatrudnieniowa w Priorytecie VIII:

Zgodnie z Planami działań z lat 2008-2010 dla Priorytetu VIII efektywność zatrudnieniowa nie była mierzona w projektach w ramach Działania 8.1, a jej monitorowanie nastąpiło dopiero w zakończonym już projekcie systemowym szybkiego reagowania pn. „Aktywizacja rynku pracy - wsparcie osób, które utraciły zatrudnienie z przyczyn dotyczących pracodawców” w ramach Poddziałania 8.1.2, którego realizacja rozpoczęła się 1 października 2011 r. W projekcie założono, że wskaźnik efektywności zatrudnieniowej uczestników projektu (mierzony na zakończenie jego realizacji) wynosić będzie co najmniej 55% (uczestnicy, którzy podejmą pracę lub rozpoczną prowadzenie działalności gospodarczej). Wykonanie wskaźnika wyniosło 60,6% (na 637 osób, które zakończyły udział w projekcie, 386 osób znalazło lub kontynuowało zatrudnienie), przekraczając tym samym założoną wartość. W przypadku projektu systemowego pn. „Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku” w ramach Poddziałania 8.1.2, którego realizacja rozpoczęła się w lipcu 2013 r., wskaźnik efektywności zatrudnieniowej (określony na poziomie co najmniej 50%) na koniec czerwca 2015 r. wyniósł 25,46% (na koniec I półrocza br. na 381 osób, które zakończyły udział w projekcie, 97 osób znalazło lub kontynuowało zatrudnienie). W przypadku projektu systemowego pn. „Aktywizacja zawodowa pracowników sektora oświaty na dolnośląskim rynku pracy”, w którym założono wskaźnik efektywności zatrudnieniowej na poziomie 50%, na 30.06.2015 r. wyniósł 50% (10 uczestników zakończyło udział w projekcie, 5 osób znalazło lub kontynuowało zatrudnienie). Jednocześnie warto wskazać, iż w zrealizowanym już projekcie szybkiego reagowania pn. „Wsparcie pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i ich pracowników szansą stabilizacji regionalnego rynku pracy”, który nie był objęty kryterium efektywności zatrudnieniowej, w dniu 23.05.2012 r., Beneficjent dostarczył raport ewaluacyjny, w którym przedstawił dane dotyczące pomiaru efektu zatrudnieniowego w projekcie. Na podstawie analizy dokumentów potwierdzających podjęcie pracy przez uczestników projektu oraz wywiadów telefonicznych na zakończenie okresu

realizacji projektu (październik 2011 r.) wynika, iż 259 osób znalazło alternatywne miejsce zatrudnienia, zatem efektywność zatrudnieniowa wyniosła ponad 53%.

PRIORYTET IX

Opisano wyłącznie wskaźniki, w przypadku których występuje nadwykonanie lub nie została osiągnięta wartość docelowa.

Cel szczegółowy 1: Zmniejszenie nierówności w upowszechnieniu edukacji, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi:

Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Priorytetu: na koniec okresu sprawozdawczego odnotowano wykonanie wskaźnika na poziomie 318 ośrodków wychowania przedszkolnego, co stanowi 94,64% wartości docelowej. W bieżącym okresie sprawozdawczym wskaźnik przyrósł jedynie o 3 nowe podmioty i ze względu na zakończenie procesu kontraktacji w Priorytecie IX **wartość docelowa omawianego wskaźnika nie zostanie osiągnięta**. IP szacuje, że ostateczny poziom realizacji wskaźnika wzrośnie do 320 placówek, co będzie stanowić 95,2% jego wartości docelowej. Jest to efektem podpisania w I połowie 2015 r. aneksu do umowy o dofinansowanie w ramach projektu systemowego „*Modernizacja oddziałów przedszkolnych*”.

Na nieosiągnięcie wartości docelowej, zdaniem IP, wpływ miało przede wszystkim: wprowadzone w styczniu 2012 r. w SzOP zmiany: obowiązku wnoszenia wkładów własnych przez Beneficjentów oraz ograniczenia realizacji projektu na terenie 30% gmin województwa o najniższym w skali regionu stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Ponadto, w raporcie z badania ewaluacyjnego pn.: „*Ocena działań PO KL w obszarze edukacji w województwie dolnośląskim*” jako przyczynę spadku dynamiki przyrostu wskaźnika wskazano także brak możliwości zapewnienia trwałości projektu, co przekładało się na rezygnację z jego realizacji. Również podejście do edukacji przedszkolnej części rodziców dzieci w wieku przedszkolnym wpływa na przedstawioną sytuację. Zdarza się, iż bezrobotni rodzice dzieci (w szczególności na obszarach wiejskich) nie widzą oraz nie rozumieją potrzeby posyłania dzieci do przedszkoli, skoro zapewniona jest im opieka w domu. W III kw. 2013 r. IP ogłosiła ostatnie 2 konkursy ukierunkowanych na upowszechnienie edukacji przedszkolnej w województwie. Późne ogłoszenie tych konkursów podyktowane było zapowiadany przez IZ zmianami w SzOP, które zniosły ograniczenie realizacji projektu na terenie 30% gmin województwa o najniższym w skali regionu stopniu upowszechnienia edukacji przedszkolnej. Zapis ten dyskwalifikował możliwość aplikowania gminom miejsko-wiejskim, na obszarach których część miejska charakteryzowała się bardzo wysokim wskaźnikiem upowszechnienia edukacji przedszkolnej, natomiast w ich części wiejskiej odsetek ten był bardzo niski. Dodatkowo, IP przeprowadziła analizę danych statystycznych, z której wynikało, że wciąż pomiędzy obszarem wiejskim i miejskim istnieje wyraźna dysproporcja w dostępie do edukacji przedszkolnej. Z tego powodu, w celu objęcia wsparciem PO KL jak największej liczby przedszkolaków z terenów wiejskich, IP zdecydowała, że jeden z ogłaszanych w 2013 r. konkursów był dedykowany tylko dla placówek położonych na obszarach wiejskich. Ponadto w celu optymalizowania efektywności kosztowej przyjmowanych do realizacji projektów IP określiła limit możliwego dofinansowania przypadający na 1 placówkę na 300 000 PLN. Dodatkowo w 2014 r. w celu wykorzystania alokacji przeznaczonej na realizację projektu systemowego „*Modernizacja oddziałów przedszkolnych*” oraz zwiększenia stopnia realizacji wskaźnika dotyczącego edukacji przedszkolnej, IP przeprowadziła 2 uzupełniające nabory wniosków. Niestety działania te pomimo pozytywnych efektów w postaci zwiększenia zainteresowania Beneficjentów naborami, nie przyczyniły się do 100% realizacji wskaźnika. Mimo to, biorąc pod uwagę powyższe problemy związane z przebiegiem oraz niskim zainteresowaniem ogłaszanymi konkursami, prognozowaną (bliską 100% wartości docelowej) prognozowaną wartość końcową należy uznać za satysfakcjonującą. Na uznanie zasługuje ponadto fakt, że spośród wszystkich placówek, które otrzymały do tej pory wsparcie, blisko 85% położonych jest na terenach wiejskich, co w znacznym stopniu przyczyniło się do realizacji jednego z głównych celów PO KL, czyli zmniejszenia dysproporcji w dostępie do edukacji.

Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w kształceniu ustawicznym w ramach Priorytetu: na koniec bieżącego okresu sprawozdawczego 17 242 osób zakończyło udział w projektach dotyczących kształcenia ustawicznego w ramach Prioryteu IX, a stopień realizacji wskaźnika wynosi 168,38% wartości zaplanowanej do osiągnięcia w okresie programowania 2007-2013. W porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym odnotowano bardzo wyraźny wzrost wartości wskaźnika, co przekłada się na osiągnięcie (a nawet przekroczenie) wartości docelowej, po raz pierwszy od rozpoczęcia wdrażania PO KL. Zdaniem IP2, na obecny stopień realizacji wskaźnika ma wpływ fakt, że jest on monitorowany z chwilą zakończenia udziału w projekcie, stąd tak znaczny przyrost wskaźnika dopiero w bieżącym okresie sprawozdawczym. Należy zaznaczyć,

że osiągnięta do końca I połowy 2015 r. wartość wskaźnika nie jest ostateczna i w najbliższych miesiącach ulegnie wzrostowi ze względu na wciąż realizowane i nierozliczone projekty w ramach Działania 9.3 i 9.6 (w szczególności projekty realizowane w ramach nadkontraktacji środków dokonanej w I połowie 2015 r. w ramach Działania 9.6). Ogromny wzrost realizacji omawianego wskaźnika oraz jego nadwykonanie, w opinii IP2 jest przede wszystkim efektem przesunięcia niewykorzystanych środków w Działaniu 9.1, 9.3, 9.4 i 9.5 oraz Poddziałaniu 9.6.1 i 9.6.3 w celu dofinansowania rekomendowanych w ramach konkursu projektów w Poddziałaniu 9.6.2, które nie uzyskały dofinansowania z powodu wyczerpania przeznaczonej na konkurs alokacji. Umożliwiło to efektywne i racjonalne wykorzystanie powstających oszczędności w Działaniach/Poddziałaniach Priorytetu IX.

Cel szczegółowy 2: Zmniejszenie nierówności w jakości usług edukacyjnych, szczególnie pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi (w zakresie kształcenia ogólnego):

Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Priorytetu, w podziale na obszary miejskie i wiejskie:

do końca okresu sprawozdawczego 803 szkoły wzięły udział w projektach, co stanowi 91,67% wartości docelowej określonej w SzOP dla województwa dolnośląskiego. Na wynik ten wpływa zarówno realizacja projektów wyłonionych w trybie konkursowym, jak i uczestnictwo szkół w ramach projektu systemowego pn.: „Dolnośląska szkoła liderem jakościowych zmian w polskim systemie edukacji”. W bieżącym okresie sprawozdawczym IP odnotowała przyrost wskaźnika o 15 placówek położonych na obszarach wiejskich. Do końca okresu objętego sprawozdaniem, wsparciem objęto 402 szkoły z obszarów miejskich, co przekłada się na realizację wartości docelowej w 100% (określonej dla placówek położonych na terenach miejskich) oraz 401 szkół z obszarów wiejskich (83,37% wartości określonej w SzOP). Nadal więc wyraźna jest dysproporcja we wdrażaniu programów rozwojowych w placówkach położonych na obszarach miejskich i wiejskich, jednak w porównaniu z latami ubiegłymi uległa ona systematycznemu i wyraźnemu zmniejszeniu. Jest to efekt podejmowanych przez IP w ostatnich latach intensywnych działań informacyjno-promocyjnych oraz premiujących projekty obejmujące wsparciem szkoły z obszarów wiejskich. Ze względu na zakończony proces kontraktacji IP szacuje, że przedstawiona powyżej wartość wskaźnika oraz podwskaźników nie ulegnie zmianie.

W opinii IP, na nieosiągnięcie wartości docelowej wskaźnika dot. szkół z terenów wiejskich a także na zauważalną dysproporcję we wdrażaniu Poddziałania 9.1.2 na terenach wiejskich i miejskich, duży wpływ miał fakt, że szkoły i organy je prowadzące nie posiadały wystarczająco wykwalifikowanego personelu, który mógłby się zaangażować w napisanie wniosku i koordynację oraz rozliczenie projektu, lub personel ten z powodu dużej ilości obowiązków nie posiadał czasu niezbędnego na zaangażowanie się aplikowanie o środki unijne. Dążąc do osiągnięcia jak najwyższego poziomu problemowego wskaźnika, IP przez ostatnie lata podejmowała szereg działań zaradczych, ale dopiero kroki podjęte w II połowie 2013 r. przyniosły widoczne efekty. W 2013 r. ogłoszone zostały 2 konkursy zamknięte, skierowane tylko do placówek położonych na obszarach wiejskich. Ponadto, w celu zminimalizowania występowania zaobserwowanych w latach poprzednich problemów, IP zdecydowała się również, poza regularnie organizowanymi spotkaniami organizacyjnymi, na przygotowanie w ramach dokumentacji konkursowej rozdziału zawierającego wskazówki ułatwiające tworzenie projektu, aby spełniał on wymogi zarówno oceny formalnej, jak i merytorycznej. W celu zachęcenia nowych projektodawców, zdecydowano się również na zwiększenie średniej kwoty przypadającej na jedną placówkę do 140 000 PLN (w konkursach ogłoszonych w 2012 r. kwota ta wynosiła 90 000 PLN). Decyzja ta podyktowana była chęcią ułatwienia Beneficjentom zapewnienie kompleksowego wsparcia szkół w projektach i uzyskania optymalnej efektywności kosztowej przyjmowanych do realizacji projektów. Ponadto przed ogłoszeniem drugiego konkursu dotyczącego realizacji programów rozwojowych w szkołach kształcenia ogólnego, IP przeprowadziła szeroką akcję promocyjno – informacyjną. Poza standardowymi działaniami (spotkania informacyjne z potencjalnymi Beneficjentami), w proces ten intensywnie zaangażowane zostały ośrodki RO EFS, których zadaniem było skontaktowanie się ze szkołą (która dotychczas nie uzyskała wsparcia w ramach Poddziałania 9.1.2) oraz jej organem prowadzącym i udzielenie projektodawcom niezbędnej pomocy podczas tworzenia wniosku o dofinansowanie. Ponadto IP indywidualnie zwróciła się do szkół nieobjętych do tej pory wsparciem, z informacją o możliwości uzyskania dofinansowania na realizację programów rozwojowych. Biorąc pod uwagę powyższe problemy związane z przebiegiem oraz niskim zainteresowaniem ogłaszanymi konkursami, wartość końcową (bliską 100% wartości docelowej) należy uznać za satysfakcjonującą.

Liczba szkół podstawowych, które zrealizowały projekty dotyczące indywidualizacji nauczania: na koniec I połowy 2015 r. wskaźnik nie uległ zmianie w stosunku do końca 2014 r. i ukształtował się na poziomie 97,77% wartości docelowej, W związku z tym, że realizacja ostatnich projektów dot. indywidualizacji nauczania została zakończona w 2014 r., ostateczna wartość wskaźnika nie ulegnie zmianie w kolejnych okresach sprawozdawczych.

Obecny poziom wskaźnika należy uznać za zadowalający. Na jego niższy niż pierwotnie oczekiwano poziom w największym stopniu miały wpływ zmiany organizacyjne zachodzące w systemie oświaty w ostatnich latach: głównie łączenie oraz likwidacja placówek (od 2009 r. liczba szkół podstawowych w województwie dolnośląskim zmalała o ok. 30 instytucji), co potwierdziło również zrealizowane w 2012 r. badanie ewaluacyjne pn.: „Ocena działań PO KL w obszarze edukacji w województwie dolnośląskim”. Dzięki zaangażowaniu pracowników IP, którzy na bieżąco monitorowali oraz weryfikowali sytuację poszczególnych Beneficjentów i ich projektów wskaźnik został osiągnięty na poziomie bliskim 100%.

Cel szczegółowy 3: Podniesienie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego.

Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe oraz Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych: w dalszym ciągu widoczne jest duże nadwykonanie wskaźników, które osiągnęły poziom odpowiednio 125,11 % oraz 162,87%. Osiągnięcie tak wysokich efektów jest w głównej mierze skutkiem realizowania w ramach Działania 9.2 aż 2 projektów systemowych (*Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku I i II*). Szczegółowo sytuacja ta była opisana w poprzednich sprawozdaniach.

Cel szczegółowy 4: wzmocnienie rozwoju zawodowego i podnoszenia kwalifikacji nauczycieli, szczególnie na obszarach wiejskich.

Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach, z podziałem na nauczycieli na obszarach wiejskich i nauczycieli kształcenia zawodowego: od początku realizacji Działania 9.4 w woj. dolnośląskim 8 576 nauczycieli uczestniczyło w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach. Stopień realizacji wskaźnika ukształtował się na poziomie 154,75%, co oznacza, że w I połowie 2015 r. odnotowano wzrost nadwykonania wartości docelowej wskaźnika głównego. Ponadto w bieżącym okresie sprawozdawczym odnotowano również wzrost stopnia realizacji podwskaźnika dot. nauczycieli kształcenia zawodowego (228,49%) oraz podwskaźnika dotyczącego nauczycieli z obszarów wiejskich (123,65%). Podwskaźnik dotyczący wsparcia nauczycieli z obszarów wiejskich był najbardziej problemowym obszarem wsparcia w ramach Działania 9.4 i jego wartość docelowa została po raz pierwszy osiągnięta dopiero na koniec 2014 r. Problemy we wcześniejszych latach z osiągnięciem satysfakcjonującego poziomu podwskaźnika związane były z przede wszystkim z faktem, że ośrodki kształcenia zlokalizowane są w miastach i konieczność dojazdów zniechęca potencjalnych odbiorców projektów do wzięcia udziału w tej formie wsparcia, co potwierdza przeprowadzone w II poł. 2012 r. badanie ewaluacyjne pn.: „Ocena działań PO KL w obszarze edukacji w województwie dolnośląskim”. W odpowiedzi na zaobserwowany problem IP zdecydowała się podjąć szereg działań w celu zwiększenia udziału nauczycieli z terenów wiejskich w programach szkoleń wdrażanych w ramach Priorytetu IX, w szczególności Działania 9.4. Jednym z głównych działań IP było ogłoszenie w 2012 r. konkursu dedykowanego tylko nauczycielom z obszarów wiejskich, a także zorganizowanie spotkań informacyjnych z potencjalnymi Beneficjentami w celu przybliżenia tematyki konkursów organizowanych w Działaniu 9.4. Dodatkowo, mając na uwadze pozytywne efekty realizowanego w poprzednich latach projektu systemowego, IP zdecydowała się na rozpoczęcie realizacji kolejnego projektu systemowego, którego celem było objęcie wsparciem ok. 1000 nauczycieli z obszarów wiejskich. Biorąc pod uwagę obecne wykonanie wskaźników, można uznać, że dotychczasowe działania IP w tym obszarze okazały się efektywne i skuteczne.

W opinii IP, Priorytet IX stanowi odpowiedź na problem nierównego dostępu do edukacji osób, które napotykają na trudności w tym zakresie. Potwierdzają to wyniki przeprowadzonych w latach ubiegłych przez IP badań ewaluacyjnych (szczegółowy opis przedstawiono w poprzednich sprawozdaniach) oraz przeprowadzonego w I połowie 2015 r. przez IP2 badania ewaluacyjnego pn. *Wpływ działań PO KL w województwie dolnośląskim na podniesienie kompetencji regionalnych zasobów ludzkich, w kontekście upowszechniania i wdrażania idei kształcenia ustawicznego*. Celem głównym ewaluacji była analiza i ocena wpływu działań PO KL w województwie dolnośląskim na podniesienie kompetencji regionalnych zasobów ludzkich, w kontekście upowszechniania i wdrażania idei kształcenia ustawicznego. Powołując się na wyniki badania należy wskazać, że aż 88,4% projektodawców wyraziło opinię, że interwencja EFS pozwoliła na upowszechnienie idei kształcenia ustawicznego na Dolnym Śląsku. Za szczególnie istotne uznano objęcie wsparciem grup marginalizowanych na rynku pracy. Osoby z wyższym wykształceniem i zamieszkujące obszary miejskie wykazują bowiem większą aktywność w zakresie podnoszenia kompetencji zawodowych, zarówno z uwagi na łatwiejszy dostęp do oferty, jak i większą potrzebę dalszej nauki. W oparciu o wyniki badania określono, że największą luką kompetencyjną charakteryzują się osoby z niskim poziomem wykształcenia oraz osoby powyżej 50 roku życia (73,3%). Dla 77,5% badanych

udział w projekcie szkoleniowym był pierwszą okazją do poszerzenia wiedzy i umiejętności do wymagań rynku pracy. Interwencja podejmowana w ramach Działania 9.6 pozwoliła zatem zniwelować bariery związane z dostępem do kształcenia. Mieszkańcy obszarów wiejskich o ograniczonych możliwościach nauki, otrzymali szansę poprawy kwalifikacji.

Warto również zauważyć, że aż 97,7% uczestników projektów szkoleniowych jest przekonanych, że warto się uczyć przez całe życie. Niestety powszechne przekonanie o wartości nauki nie przekłada się na rzeczywiste działania uczestników projektów w obszarze poszerzania swojej wiedzy i umiejętności. 87% uczestników nie podjęło kolejnych szkoleń bądź kursów po zakończeniu uczestnictwa w projekcie. Warty odnotowania jest także fakt, że ponad 90% beneficjentów zapewniło uczestnikom projektów możliwość uzyskania certyfikatu po zakończeniu udziału w inicjatywie, podobny odsetek uczestników uzyskało taki dokument po zakończeniu udziału w projekcie szkoleniowym. 43,4% uczestników potwierdziło pozytywny wpływ dokumentu poświadczającego ukończenie szkolenia na dostępne możliwości w życiu zawodowym. Aż 80,1% przebadanych uczestników zadeklarowało, że wiedza i umiejętności nabyte w ramach projektów były przez nich wykorzystywane w praktyce. Należy jednakże podkreślić, iż jako przykłady wykorzystania wiedzy podawano głównie doświadczenia w życiu prywatnym.

2. Analiza stanu realizacji Priorytetu w okresie objętym sprawozdaniem

INFORMACJE OGÓLNE:

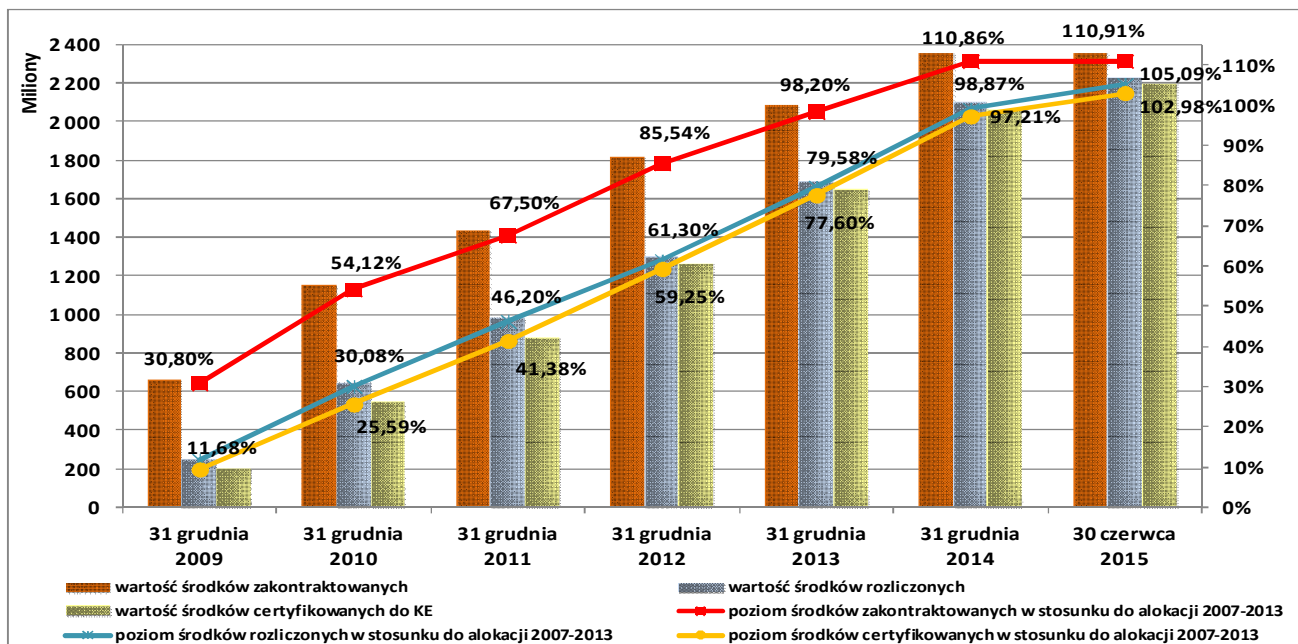
W ramach Priorytetów VI-IX od początku realizacji PO KL do 30.06.2015 roku w województwie dolnośląskim zawarto 2 675 umów, w tym 300 umów w ramach Priorytetu VI, 470 umów w ramach Priorytetu VII, 472 umowy z Priorytetu VIII oraz 1 433 umowy w ramach Priorytetu IX. Łączna wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi ponad 2 352 mln PLN, co stanowi 110,91% alokacji przewidzianej na cały okres programowania (2007-2013). Na tak wysoki osiągnięty poziom ma wpływ przede wszystkim Poddziałanie 6.1.3, w którym kontraktowane są środki z Funduszu Pracy przekraczające wartość dostępnej alokacji (zgoda na podpisywanie umów do limitu FP) a także zgoda Instytucji Zarządzającej na przekroczenie dostępnego limitu środków w ramach Działania 6.1, 7.1, 7.2 oraz 9.6. Ponadto rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji, uwzględniający ponowne zakontraktowanie oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów kształtuje się na poziomie 108,09%.

Do końca czerwca 2015 r. podpisano ostatnie aneksy zwiększające wartości umów, łącznie we wszystkich Działaniach na kwotę blisko 5 912 mln PLN środków publicznych, tym samym zakończono proces kontraktacji środków w ramach komponentu regionalnego PO KL 2007-2013 w województwie dolnośląskim.

Do końca okresu sprawozdawczego wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych w ramach zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI wniosków o płatność wynosi ponad 2 228 mln PLN, co stanowi 105,09% wartości alokacji zaplanowanej na cały okres programowania (2007-2013). Zgodnie z danymi na koniec I półrocza 2015 do KE, certyfikowano 528,9 mln euro, co stanowi 102,98% (bez Poddziałania 6.1.3 – 93,26%) alokacji przewidzianej na komponent regionalny w województwie dolnośląskim na lata 2007-2013, czyli alokacji przewidzianej zgodnie z zasadą $n+3/n+2$ do wykorzystania do końca 2015 roku.

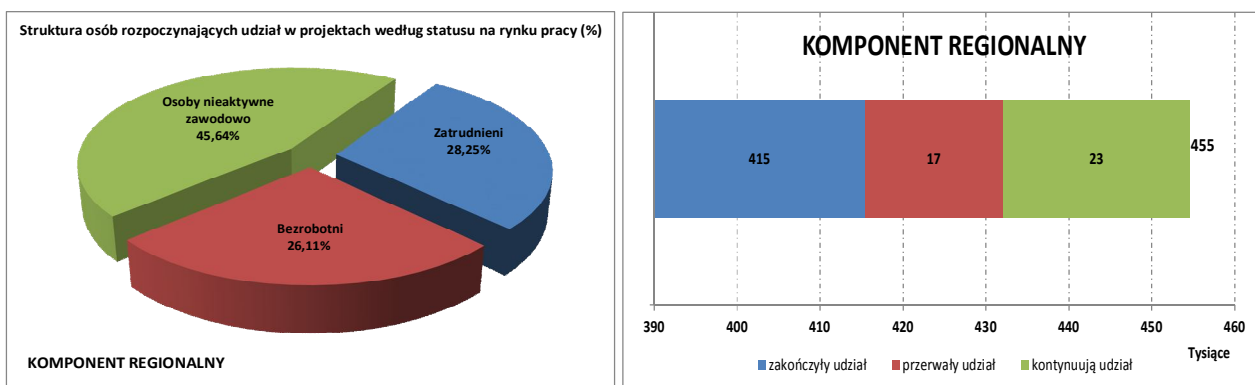
Do 30.06.2015 roku rozliczono 94,75% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetów VI-IX.

Stopień zakontraktowania, rozliczania oraz certyfikacji w kolejnych okresach w stosunku do alokacji 2007-2013, przedstawiono na poniższym wykresie. Do przeliczenia alokacji przyjęto kurs Euro wg EBC z dnia 28.05.2015 r. wynoszący 4,1289 PLN.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2015)

Od początku realizacji PO KL w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach Priorytetów VI-IX rozpoczęło udział 454 636 osób. Do końca okresu sprawozdawczego zakończyło udział 415 443 osoby, 22 572 osoby kontynuują a 16 621 osób przerwało udział w projekcie, co obrazuje poniższy wykres:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2015)

Do końca okresu sprawozdawczego, w ramach komponentu regionalnego PO KL nie stwierdzono problemów związanych z realizacją i rozliczeniem projektów, zagrażających terminowemu zamknięciu Programu na poziomie IP PO KL. W okresie objętym sprawozdaniem IP rozpoczęła we współpracy z IP2 proces przygotowania do zamknięcia pomocy PO KL 2007-2013. Powołano Zespół koordynujący, w ramach, którego opracowano harmonogram wewnętrzny zamykania, określono ryzyka oraz dokonano analizy czynności zaradczych i naprawczych dla poszczególnych grup ryzyk, opracowano wzór bazy oraz harmonogram roboczego zamykania Działania/Poddziałania. Rozpoczęto, zgodnie z harmonogramem, proces roboczego zamykania Działania/Poddziałania obejmujący m.in. wypełnianie kart zamknięcia działań. Proces przebiega zgodnie z założeniami i powinien w znacznym stopniu przyczynić się do sprawnego przeprowadzenia rzeczywistego rozliczenia i zamknięcia pomocy PO KL 2007-2013 w województwie dolnośląskim.

PRIORYTET VI

• Postęp finansowy

W ramach Priorytetu VI od początku realizacji PO KL w województwie dolnośląskim zawarto 300 umów. Łączna wartość zakontraktowanych środków w Priorytecie VI wynosi ponad 880 mln PLN. Wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi blisko 878 mln PLN, co stanowi 128,41% wykorzystania alokacji przewidzianej dla Priorytetu VI na cały okres programowania 2007 - 2013. Osiągnięty wysoki poziom jest wynikiem przekontraktowania a rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji, uwzględniający ponowne zakontraktowanie oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów nie przekracza 100% (z

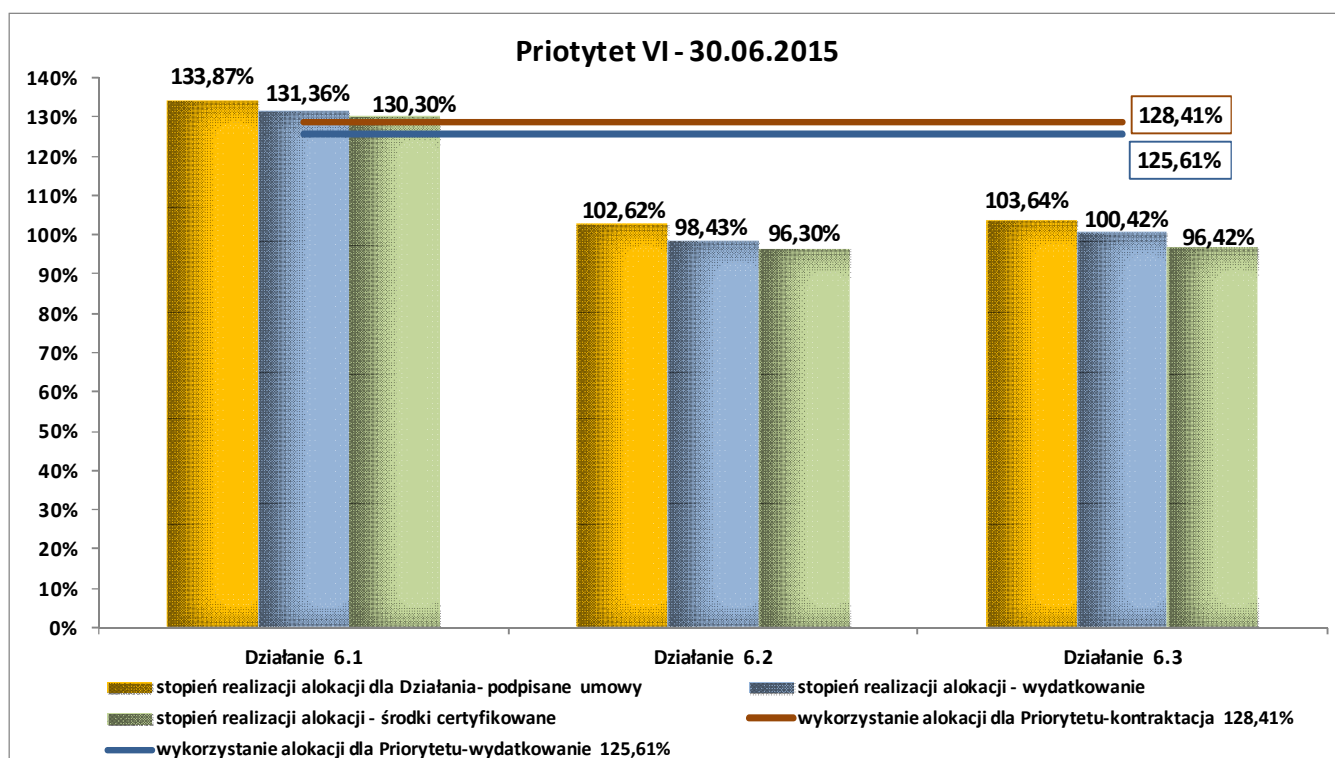

wyjątkiem Poddziałania 6.1.3, w którym kontraktowane są środki z Funduszu Pracy przekraczające wartość dostępnej alokacji – zgoda na podpisywanie umów do limitu FP).

W okresie sprawozdawczym, w ramach zgody Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Regionalnego na nadkontraktację ponad dostępny limit środków wynikających z algorytmu kontraktowania, podpisano 1 aneks zwiększający wartość umowy o kwotę 107 108,60 PLN.

Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych, w ramach 3 245 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi ponad 858 mln PLN, co stanowi 125,61% wykorzystania alokacji przeznaczonej na cały okres programowania. W bieżącym okresie sprawozdawczym - na podstawie 61 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność – wartość wydatków publicznych uznanych za kwalifikowalne wynosi blisko 38 mln PLN. Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 97,82% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu VI.

Do 30 czerwca 2015 r. certyfikowano 124,36% (bez Poddziałania 6.1.3 – 95,88%) celu certyfikacji zaplanowanej na cały okres programowania 2007-2013.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2015)

Ocena IP:

W opinii Instytucji Pośredniczącej stan wdrażania Priorytetu VI jest zadawalający. Biorąc pod uwagę poziom środków zakontraktowanych wyliczany zgodnie z metodologią przyjętą do algorytmu kontraktowania (dla projektów w trakcie realizacji wartość podpisanych umów, a dla zakończonych ostateczne rozliczenie - środki publiczne) wynoszący 126,08% (bez Poddziałania 6.1.3 - 99,51%) alokacji na lata 2007-2013, należy stwierdzić, że wszystkie środki zostały zakontraktowane. W 2015 roku zakończyły realizację wieloletnie projekty systemowe Powiatowych Urzędów Pracy w ramach Poddziałania 6.1.3 oraz większość projektów konkursowych. Tempo kontraktacji i wydatkowania znajduje odzwierciedlenie w wartościach osiągniętych wskaźników i świadczy o przełożeniu wykorzystanych środków na liczbę podmiotów lub osób, którym udzielono wsparcia. Termin realizacji ostatnich 3 projektów w Priorytecie VI przewidziano na II połowę 2015 roku, z tego 1 projekt zakończy realizację do 31.12.2015 r. Projekty pozostające w trakcie realizacji zostały objęte szczególną uwagą ze strony IP i IP2 w zakresie terminowej realizacji, rozliczania i monitorowania pojawiających się w nich problemów. W ramach Priorytetu VI zidentyfikowano 3 projekty, w których, na skutek wystąpienia nieprawidłowości w ich realizacji, prowadzony jest proces odzyskiwania środków finansowych.

W ramach przygotowań do zamknięcia pomocy PO KL 2007-2013, do 30.06.2015 r. dokonano roboczego zamknięcia Działania 6.3, Poddziałania 6.1.2 a w najbliższym czasie przewiduje się wypełnienie Karty zamknięcia dla Poddziałania 6.1.3.

Dokonując analizy poziomu realizacji celów, a także mając na uwadze wysokość dostępnych środków w Priorytecie VI (z wyłączeniem Poddziałania 6.1.3), Zarząd Województwa Dolnośląskiego 24.09.2013 r. podjął decyzję kierunkową o wydatkowaniu niewykorzystanych środków (tj. wolnej alokacji), na dofinansowanie projektów w ramach Poddziałania 6.1.1, wyłonionych w naborze w 2012 roku, ale niedofinansowanych z uwagi na brak środków wynikających z algorytmu. W celu wykonania tej decyzji, w 2014 roku podpisano ostatnie umowy o dofinansowanie, tym samym wykorzystując w pełni dostępne środki w ramach Priorytetu VI. Powyższe pozytywnie wpłynęło na przyrosty wskaźników produktu oraz rezultatu.

Poziom zarówno środków zakontraktowanych (133,87%), jak i rozliczonych (131,36%), w stosunku do alokacji 2007-2013 występujący w **Działaniu 6.1** jest bardzo dobry. Należy pamiętać, iż w Działaniu 6.1 przekroczenie zarówno poziomu zakontraktowanych jak i rozliczonych środków wynika przede wszystkim z możliwości kontraktowania środków poprzez PUP w Poddziałaniu 6.1.3 do limitu Funduszu Pracy (powyżej alokacji EFS).

W czerwcu br. w ramach zgody Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Regionalnego na kontraktowanie ponad limit wolnych środków wynikający z algorytmu, IP2 dokonała szczegółowej analizy realizowanych projektów a następnie podpisała aneks zwiększający wartość jednego projektu o kwotę 107 108,60 PLN. Poziom rozliczenia dotychczas zakontraktowanych środków w Działaniu 6.1 wynosi 97,82%, natomiast poziom wykorzystania alokacji 2007-2013 na podstawie rozliczonych środków – 131,36% i jest stosunkowo najniższy (97,27%) w Poddziałaniu 6.1.1.

W odniesieniu do **Działania 6.2** kontraktacja środków w ramach alokacji 2007-2013 dobiegła końca w roku 2014 (osiągnięto poziom 102,62%). Łącznie zawarto 62 umowy o dofinansowanie o wartości ok. 119,8 mln PLN. Poziom rozliczenia środków wynosi 98,43% całkowitej alokacji. Projekty są rozliczane i zamykane na bieżąco, jednak w przypadku 1 projektu zidentyfikowano problemy z rozliczeniem środków.

W I półroczu 2015 r. ostatnie 3 z 4 projektów zakończyły realizację a jedynie projekt dotyczący inżynierii finansowej będzie realizowany do końca br. Należy jednak zauważyć, że pomimo zadowalającego poziomu kontraktacji i rozliczenia alokacji, udział Działania 6.2 w osiągnięciu wartości docelowej wskaźników określonej na poziomie Priorytetu jest niewielki.

W ramach **Działania 6.3** od początku realizacji PO KL do końca okresu sprawozdawczego zawarto 61 umów o wartości blisko 2.9 mln PLN. Poziom zakontraktowanych środków w Działaniu 6.3 w odniesieniu do alokacji 2007-2013 wynosi 103,64, a rozliczonych 100,42%. Realizacja projektów w tym Działaniu została zakończona i rozliczona w 2012 roku. W ramach działania przewidywano wartość docelową wskaźnika na poziomie 41 dla *projektów wspierających rozwój inicjatyw lokalnych*, a zrealizowano 61 takich projektów. W projektach prowadzono głównie działania szkoleniowe i doradcze, natomiast projekty ukierunkowane na rozwój dialogu, partnerstwa publiczno-społecznego i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym nie cieszyły się zainteresowaniem.

- **Przebieg procesu wnioskowania**

W bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach Priorytetu VI, zgodnie z *Planem działania na lata 2014-2015*, nie ogłoszono konkursów.

- **Realizacja projektów systemowych**

„*Obserwatorium Dolnośląskiego Rynku Pracy i Edukacji*” (projekt systemowy w ramach Poddziałania 6.1.2). został zakończony, rozliczony i opisany w poprzednim okresie sprawozdawczym. Zatwierdzenie wniosku o płatność końcową nastąpiło w dniu 17.11.2014 r.

- **Analiza struktury uczestników**

Od początku realizacji PO KL w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach Priorytetu VI rozpoczęło udział 96 398 osób. Do końca okresu sprawozdawczego zakończyło udział 88 586 osób, 624 kontynuują, a 7 188 osób przerwało udział w projektach.

Z analizy danych zawartych w załącznikach sprawozdawczych wynika, że w Priorytecie VI kobiety stanowią zdecydowaną większość uczestników projektów (63%). Jednocześnie status uczestnika na rynku pracy, który rozpoczyna udział w projekcie, to najczęściej osoba bezrobotna (85%), a wśród osób zatrudnionych przeważają osoby zatrudnione w administracji publicznej (53% ogółu zatrudnionych to głównie pracownicy PSZ biorący udział w projektach Poddziałania 6.1.2), ze zdecydowaną przewagą kobiet (90%). Najwięcej uczestników charakteryzuje się wykształceniem ponadgimnazjalnym (52%), około 23% uczestników posiada wykształcenie wyższe i są to głównie kobiety. Nieco mniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niższym (14%). Najmniejszą grupę stanowią uczestnicy z wykształceniem pomaturalnym (11%). Dużą część uczestników

(33%) stanowiły osoby z terenów wiejskich. We wszystkich Działaniach/ Poddziałaniach Priorytetu VI PO KL występują nieliczne osoby należące do kategorii migranci (2 kobiety, 1 mężczyzna) lub mniejszości narodowych i etnicznych (2 kobiety).

Analizując strukturę uczestników projektów pod względem wieku, należy zauważyć, że osoby młode, w wieku 15-24 lata stanowiły 34% ogółu rozpoczynających udział w projektach, natomiast osoby w wieku starszym 55-64 lata – 8%. Wśród grup osób o szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, wsparcie kierowane jest do osób niepełnosprawnych, a ich udział w projektach wynosi 7%. W związku z celami określonymi na poziomie Priorytetu VI oraz osiągniętymi wskaźnikami, IP stwierdza, że wsparcie kierowane jest do właściwych grup docelowych. Projekty wyłonione do dofinansowania w latach 2011, 2012, 2013 oraz 2014, sukcesywnie zwiększają udział ww. grup wśród uczestników projektów i tym samym aktywizują większą liczbę osób młodych, niepełnosprawnych oraz w wieku 50-64 lata. Po dokonaniu analizy struktury uczestników projektów realizowanych w ramach Priorytetu VI na podstawie danych zawartych w załącznikach nr 2-6 nie zidentyfikowano szczególnego rodzaju grup, które są niedoreprezentowane lub nadreprezentowane w odniesieniu do grup docelowych wskazanych w SzOP.

PRIORYTET VII

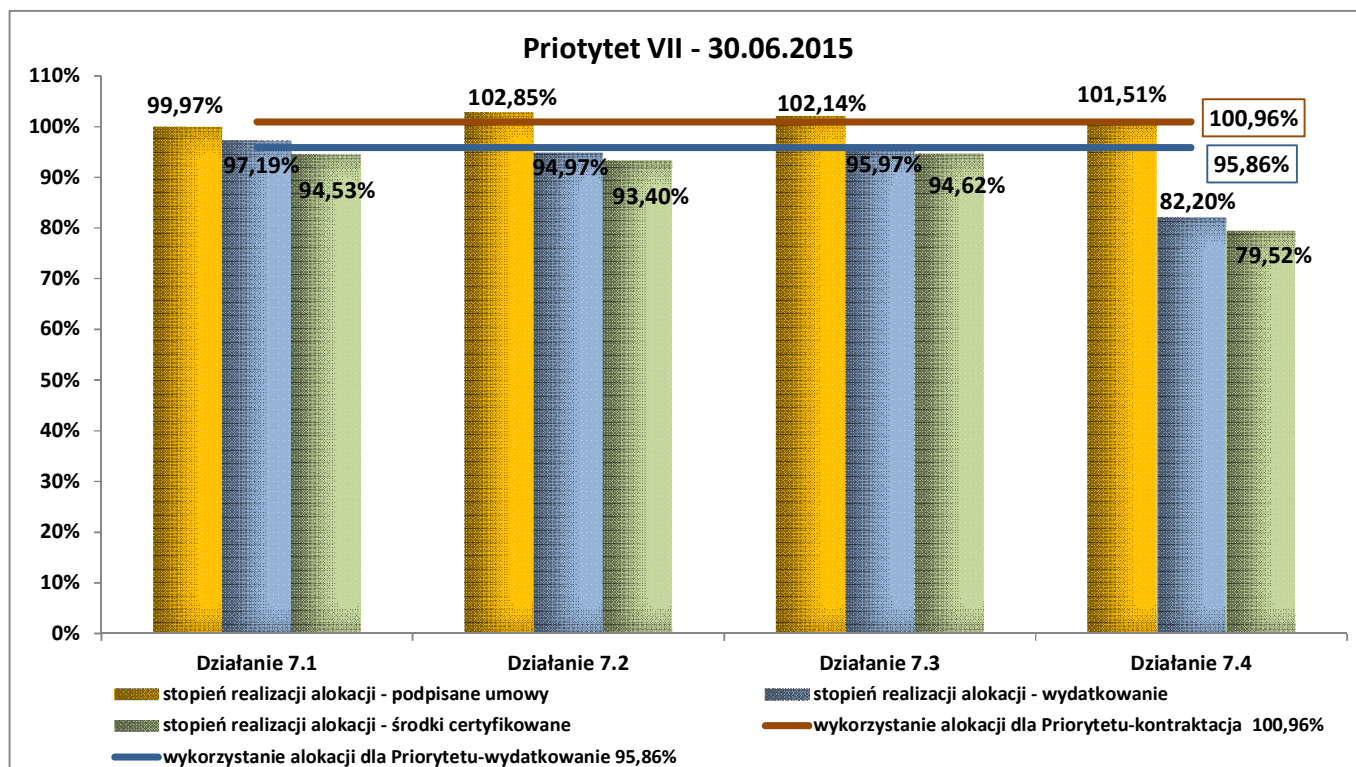
• Postęp finansowy:

W ramach Priorytetu VII od początku realizacji PO KL do końca czerwca 2015 roku w województwie dolnośląskim zawarto 470 umów o dofinansowanie projektów, w tym 183 umowy w ramach Działania 7.1, 98 umów w ramach Działania 7.2, 173 umowy w ramach Działania 7.3 oraz 16 umów w Działaniu 7.4. Łączna wartość zakontraktowanych środków w Priorytecie VII oraz jednocześnie wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi prawie 442 mln PLN, co stanowi 100,96 % alokacji przewidzianej dla Priorytetu VII na cały okres programowania (2007-2013). Należy nadmienić, że wysoki poziom zakontraktowanych środków nie jest efektem nadkontraktacji – rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków wynosi 99,79%.

W okresie sprawozdawczym nie podpisano nowych umów o dofinansowanie. Aneksowano 9 realizowanych umów o dofinansowanie: 3 w ramach Działania 7.1 oraz 6 w ramach Działania 7.2.

Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych, w ramach 4 374 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi prawie 420 mln PLN, co stanowi 95,86% wykorzystania alokacji 2007-2013. W bieżącym okresie sprawozdawczym – na podstawie 239 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność – wartość rozliczonych wydatków publicznych wynosi prawie 29 mln PLN. Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 94,95% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu VII. Dane finansowe w ramach Priorytetu VII uwzględniają 8 rozwiązanych umów ramowych w Poddziałaniu 7.1.1, w przypadku których rozwiązanie umowy jest traktowane jako zakończenie realizacji projektu.

Zatem przy utrzymaniu takiej tendencji IP nie widzi zagrożenia dla realizacji Priorytetu VII oraz niezrealizowania zasady n+2/n+3 (wykonanej do końca okresu sprawozdawczego na poziomie 93,57%) dla Priorytetu VII w ramach PO KL. Należy zwrócić także uwagę na fakt, że IP nie stwierdziła problemów związanych z realizacją i rozliczeniem projektów, zagrażających terminowemu zamknięciu Programu na poziomie IP PO KL. Projekty pozostające w trakcie realizacji zostały objęte szczególną uwagą ze strony IP i IP2 w zakresie terminowej realizacji, rozliczania i monitorowania pojawiających się w nich problemów. W ramach Priorytetu VII zidentyfikowano 4 projekty, w których, na skutek wystąpienia nieprawidłowości w ich realizacji, prowadzony jest proces odzyskiwania środków finansowych.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2015)

Działanie 7.1

W ramach Działania 7.1 od początku realizacji Działania podpisano 183 umowy na łączną kwotę (uwzględniając również kwoty z podpisanych aneksów) ponad 275 mln PLN, w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 99,97% alokacji zaplanowanej dla Działania 7.1 na lata 2007-2013. Dane dotyczące zakontraktowania środków, są wykazane zgodnie z danymi wygenerowanymi z KSI SIMIK i uwzględniają również, dokonane w 2015 r. pomniejszenia wartości umów projektów, będące wynikiem zatwierdzenia Bilansu realizacji projektów systemowych na rok 2014. Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 2 979 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.1 wyniosły prawie 268 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych od początku realizacji Działania w ramach zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 97,19% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.1 wynosi 97,21%.

Działanie 7.2

W ramach Działania 7.2 od początku realizacji Działania podpisano 98 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę ponad 130 mln PLN, w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 102,85% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013.

Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 845 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.2 wyniosły ponad 120 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych określone od początku realizacji Działania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 94,97% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.2 wynosi 92,34 %.

Działanie 7.3

W ramach Działania 7.3 od początku jego realizacji podpisano 173 umowy o dofinansowanie projektów na łączną kwotę ponad 17 mln PLN (w tym 6 projektów innowacyjnych o wartości prawie 9,4 mln PLN), w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 102,14% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 422 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.3 wyniosły ponad 16 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych, określone od początku realizacji Działania 7.3, na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 95,97% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata

2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.3 wynosi 93,96%.

Działanie 7.4

W ramach Działania 7.4 od początku jego realizacji podpisano 16 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę prawie 19 mln PLN (w tym 1 uchwała na realizację projektu systemowego o wartości 2,6 mln PLN), w których zakontraktowana wartość środków publicznych stanowi 101,51% wartości alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013.

Do końca okresu sprawozdawczego wydatki uznane za kwalifikowalne w 128 wnioskach o płatność zatwierdzonych od początku realizacji Działania 7.4 wyniosły ponad 15 mln PLN.

Wydatkowanie środków publicznych, określone od początku realizacji Działania 7.4, na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność kształtuje się na poziomie 82,20% w stosunku do alokacji przewidzianej dla Działania na lata 2007-2013. Stopień rozliczenia zakontraktowanych środków (stosunek wartości środków rozliczonych do zakontraktowanych) w ramach Działania 7.4 wynosi 80,98%.

Ocena IP

Pomimo nieosiągnięcia wartości docelowych części wskaźników adekwatnych dla **Działania 7.1**, postęp finansowy w zakresie realizacji projektów systemowych w ramach tego Działania należy ocenić jako zadowalający. Poziom wykorzystania alokacji dla Działania 7.1 na podstawie zakontraktowanych środków wynosi 99,97% (100,36% dla Poddziałania 7.1.1, 99,75% dla Poddziałania 7.1.2 oraz 98,90% dla Poddziałania 7.1.3). W ramach Poddziałania 7.1.1 wszystkie projekty systemowe realizowane przez ośrodki pomocy społecznej zakończyły realizację do końca 2014 r. i do końca czerwca 2015 r. zostały rozliczone. Niestety, jak już wspomiano, nie wszystkie ośrodki pomocy społecznej zaaplikowały o dostępne środki w latach ubiegłych. Natomiast należy podkreślić, iż w ramach Poddziałania 7.1.2 zapotrzebowanie na środki na lata 2014-2015 zgłosiło 29 ośrodków i wszystkie zaaplikowały. W ramach dostępnych wolnych środków wynikających z algorytmu oraz zgody Ministerstwa Finansów i Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju na nadkontraktację w bieżącym okresie sprawozdawczym podpisano 3 aneksy zwiększające wartość projektów realizowanych przez PCPR-y o 482 300 PLN. Pomimo, że na koniec czerwca 2015 r. część projektów nadal znajdowała się w trakcie realizacji, IP nie widzi zagrożenia sprawnego rozliczenia oraz zamknięcia Działania. Pozostające w realizacji projekty powinny zakończyć się najpóźniej w III kwartale br., a ich ostateczne rozliczenie powinno nastąpić do końca 2015 r.

Postęp finansowy w ramach **Działania 7.2**, rozumiany jako osiągnięty poziom zakontraktowanych środków, jest oceniany jako zadowalający. Poziom wykorzystania alokacji dla Działania 7.2 na podstawie zakontraktowanych środków wynosi 102,85% (102,86% dla Poddziałania 7.2.1 i 102,84% dla Poddziałania 7.2.2). Wyższa kontraktacja (ponad 100%) nie jest wynikiem przekontraktowania dostępnej alokacji. Rzeczywisty poziom wykorzystania środków, wprawdzie minimalnie przekracza poziom 100% dostępnej alokacji, lecz jest to efektem zmieniającego się kursu Euro. W bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach Działania nie zostały podpisane żadne umowy. Podpisano natomiast 6 aneksów zwiększających wartość realizowanych projektów (2 aneksy w ramach Poddziałania 7.2.1 - zwiększenie o 0,4 mln PLN oraz 4 aneksy w ramach 7.2.2 - zwiększenie o 0,4 mln PLN), co bezpośrednio miało przełożenie na poziom kontraktacji oraz wydatkowania. Aneksy zostały podpisane w wyniku zgody Ministerstwa Finansów i Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju na nadkontraktację. Bieżąca i terminowa weryfikacja oraz zatwierdzanie wniosków o płatność przekłada się również na osiągnięcie bardzo wysokiego poziomu wydatkowania (94,97%). W celu zwiększenia tempa rozliczania zakontraktowanych środków IP2 kontynuuje praktykę przeprowadzania licznych indywidualnych konsultacji w siedzibie DWUP z beneficjentami, co wpływa pozytywnie na jakość składanych wniosków o płatność oraz zwiększa wiedzę i doświadczenie beneficjentów w zakresie rozliczania się z otrzymanych transz dofinansowania. IP2 organizuje również spotkania informacyjno-szkoleniowe w zakresie prawidłowej realizacji projektu oraz późniejszego rozliczania projektów z beneficjentami.

Powyższe działania, o ile nadal będzie istniała taka potrzeba, będą kontynuowane w kolejnych miesiącach. IP2 nie widzi zagrożenia stopnia rozliczenia alokacji dla Działania 7.2. Większość dofinansowanych projektów posiada co najmniej dwuletni okres realizacji, a przewidziany termin ich zakończenia to II-III kwartał 2015 r. w związku z tym rozliczenie alokacji powinno nastąpić do końca 2015 roku.

Postęp finansowy w ramach **Działania 7.3** również oceniany jest jako zadowalający. Poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków wynosi 102,14%. Wyższa kontraktacja (ponad 100%) nie jest wynikiem przekontraktowania dostępnej alokacji. Rzeczywisty poziom wykorzystania środków wprawdzie minimalnie przekracza poziom 100% (100,05%) dostępnej alokacji, lecz jest to efekt zmieniającego się kursu Euro. W okresie sprawozdawczym nie zostały podpisane żadne umowy. Bieżąca terminowa weryfikacja oraz zatwierdzanie wniosków o płatność przedkłada się na wydatkowanie środków na poziomie 95,97% w stosunku do alokacji 2007-

2013 w ramach Działania 7.3. W celu zwiększenia tempa rozliczania środków podjęte zostały podobne kroki, jak w przypadku Działania 7.2. Działanie 7.3 jest jedynym obszarem wsparcia w Priorytecie VII, w którym zostały zidentyfikowane projekty w których, na skutek wystąpienia nieprawidłowości w ich realizacji, prowadzony jest proces odzyskiwania środków finansowych. Zidentyfikowane projekty zostały poddane indywidualnemu szczegółowemu monitorowaniu, a IP nie zaobserwowała innych poważnych problemów zagrażających sprawnemu rozliczeniu i zamknięciu Działania.

Jako zadowolający oceniany jest także poziom kontraktacji w ramach **Działania 7.4**. Poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków wynosi 101,51%. Wyższa kontraktacja (ponad 100%) nie jest wynikiem przekontraktowania dostępnej alokacji. Rzeczywisty poziom wykorzystania środków wprawdzie minimalnie przekracza poziom 100% (101,23%) dostępnej alokacji, lecz jest to efekt zmieniającego się kursu Euro. W okresie sprawozdawczym nie została podpisana żadna nowa umowa, realizowane są i rozliczane projekty przyjęte do dofinansowania w latach ubiegłych. Obecny stopień rozliczenia alokacji dla Działania 7.4 w wysokości 82,20% jest zadowolający. Przedmiotowe wnioski o płatność są weryfikowane i rozliczane terminowo, a beneficjenci na ogół nie zgłaszają/nie sygnalizują znaczących problemów w trakcie realizacji projektów. Przewidziany termin zakończenia okresu realizacji przedmiotowych projektów przypada w większości na II-III kwartał 2015 r. Rozliczenie alokacji we wskazanych projektach powinno nastąpić zatem do końca roku 2015. Warto odnotować, że w bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach Działania 7.4 odnotowano najwyższy wzrost poziomu wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków. IP nie zaobserwowała istotnych problemów zagrażających sprawnemu rozliczeniu i zamknięciu Działania.

- **Przebieg procesu wnioskowania**

Dane dotyczące procesu wnioskowania pochodzą ze sprawozdania rocznego IP2, która jest odpowiedzialna za wdrażanie Priorytetu VII. W ramach Priorytetu VII w roku 2015 nie zostały ogłoszone żadne konkursy.

- **Realizacja projektów systemowych IP2**

W ramach sprawozdania za I połowę 2015 IP2 przedstawiła informacje odnośnie projektu systemowego pt. „**Sprawni w pracy**” realizowanego w ramach Działania 7.4 przez Beneficjenta - Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego (na podstawie Uchwały nr 2813/IV/12 z dnia 30 sierpnia 2012 r.). Nr umowy/decyzji: POKL.07.04.00-02-032/12-00. Okres realizacji: 01.08.2012 r.-31.12.2014 r. Wartość projektu: 2,6 mln PLN.

1. Osiągnięte rezultaty projektu na podstawie aktualnego na koniec okresu sprawozdawczego postępu rzeczowego
Zgodnie z końcowym wnioskiem o płatność, który został zatwierdzony w okresie sprawozdawczym, opracowano Indywidualne Plany Działania dla 55 osób niepełnosprawnych i 21 członków ich rodzin. 55 osób niepełnosprawnych zakończyło udział w projekcie a 53 zapewniono wsparcie Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej (AOON). 11 członków rodzin osób niepełnosprawnych podjęło aktywność zawodową a 12 osób niepełnosprawnych uzyskało zatrudnienie. Ponadto 25 osób zostało zatrudnionych w charakterze AOON. dodatkowo 18 instytucji z sektora pozarządowego zdobyło wiedzę w zakresie sposobu wdrażania instytucji AOON i korzyści z tego wynikających a 30 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego zapoznało się ze sposobem wdrażania instytucji AOON. IP2 wskazała również, że na podstawie ostatnio zatwierdzonego wnp przedstawiono wypracowane uzupełnienia lub zmiany w zapisach ustawy o rehabilitacji polegające na wprowadzeniu instytucji Asystenta Osoby Niepełnosprawnej, określeniu jej funkcji i zakresu oraz źródeł finansowania. Stworzona zaostała również regionalna sieć liderów wdrażających i promujących instytucję Asystenta Osoby Niepełnosprawnej, składającą się z przedstawicieli instytucji pozarządowych i jednostek samorządu terytorialnego. Stworzona została grupa robocza pod egidą Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, która składała się z przedstawicieli grup objętych wsparciem w ramach projektu i opracowała niezbędne zmiany w przepisach ustawy o rehabilitacji umożliwiające finansowanie AON ze środków PFRON. Grupa robocza była odpowiedzialna za lobbowanie na rzecz odpowiednich zmian.

2. Stopień wydatkowania / postęp finansowy (na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność)

Łącznie do końca okresu sprawozdawczego, w ramach 10 wniosków o płatność zostały zatwierdzone wydatki w wysokości 2 589 202,27 PLN, co stanowi 99,58% wartości projektu. W okresie sprawozdawczym zostały zatwierdzone 1 wniosek o płatność na łączną kwotę 227 540,97 PLN - jest to końcowy wniosek o płatność.

3. Ewentualne opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny

Ze względu na zakończenie realizacji projektu z dniem 31.12.2014 r. w bieżącym okresie sprawozdawczym Beneficjent nie informował o opóźnieniach i problemach w jego realizacji.

4. Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu

Ze względu na zakończenie realizacji projektu z dniem 31.12.2014 r. harmonogram projektu nie dotyczył 2015 r.

5. Znaczące zmiany w projekcie

W okresie sprawozdawczym nie wprowadzono znaczących zmian w projekcie.

6. Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu

Ze względu na zakończenie realizacji projektu z dniem 31.12.2014 r. w I połowie 2015 r. nie zrealizowano żadnych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego.

• **Analiza struktury uczestników**

W ujęciu narastającym według stanu na 30 czerwca 2015 roku, analizując liczbę osób, która rozpoczęła udział w projektach, kobiety stanowią 66,2% wszystkich uczestników. Przewaga udziału kobiet wśród uczestników rozpoczynających udział w projektach w ramach Priorytetu VII jest widoczna również w poszczególnych kategoriach (w podziale ze względu na status na rynku pracy, wykształcenie, zamieszkanie – miasto/wieś itd.).

Wśród osób, które rozpoczęły udział w projektach w ramach Priorytetu VII najliczniejszą grupę stanowią **osoby bezrobotne oraz nieaktywne zawodowo**, które łącznie stanowią 78,4% wszystkich osób rozpoczynających udział w projekcie. Biorąc pod uwagę główne grupy docelowe, do których kierowane jest wsparcie w ramach Priorytetu VII, tendencja ta jest jak najbardziej prawidłowa. Prawie połowa bezrobotnych uczestników projektów posiada status **osoby długotrwale bezrobotnej**. Pozostałe 21,6% to osoby zatrudnione, które w większości są uczestnikami projektów w w Poddziałaniu 7.1.3.

Mieszkańcem terenów wiejskich jest prawie co trzeci uczestnik rozpoczynający udział w projekcie w ramach Priorytetu VII.

Natomiast według danych na koniec I połowy 2015 roku - **osoby niepełnosprawne** stanowią ponad 21% wszystkich rozpoczynających udział w projektach uczestników. Jest to wynik zdecydowanie najlepszy wśród wszystkich czterech regionalnych Priorytetów PO KL (IV-IX), co jest odzwierciedleniem celów określonych dla poszczególnych obszarów wsparcia PO KL – wsparcie w ramach Priorytetu VII zostało ukierunkowane właśnie głównie na wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych.

Udział osób niepełnosprawnych w Priorytecie VII zwiększył się nieznacznie w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego, lecz nadal pozostaje na wysokim poziomie ze względu na realizację projektów w ramach Działania 7.4 – skierowanego do osób niepełnosprawnych.

Udział **migrantów** i **osób pochodzących z mniejszości narodowych** jest najwyższy spośród wszystkich Priorytetów (VI-IX). W ramach Priorytetu VII zostało objętych wsparciem 5 migrantów oraz 133 osoby pochodzące z mniejszości narodowych i etnicznych.

Osoby młode w wieku 15-24 lata, które zostały zidentyfikowane jako jedna z grup docelowych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, stanowią obecnie prawie 25,5% ogółu uczestników, którzy rozpoczęli udział w projekcie w ramach Priorytetu. Natomiast osoby z grupy wiekowej 55-64 lata, która również jest szczególnie wspierana w ramach PO KL, stanowią prawie 13% wszystkich rozpoczynających udział w projekcie.

Biorąc pod uwagę **wykształcenie** uczestników projektów, najwięcej uczestników projektów to osoby z wykształceniem ponadgimnazjalnym (prawie 40%) oraz podstawowym, gimnazjalnym i niższym (ponad 33%). Ponadto prawie 15,7% uczestników w Priorytecie legitymuje się wyższym wykształceniem. Należy zaznaczyć, iż są to głównie pracownicy socjalni, biorący udział w projekcie systemowym w ramach Poddziałania 7.1.3 oraz uczestnicy projektów w Poddziałaniu 7.2.2.

Po dokonaniu analizy struktury uczestników projektów realizowanych w ramach Priorytetu VII na podstawie danych zawartych w załącznikach nr 2-6 nie zidentyfikowano szczególnego rodzaju grup, które są niedoreprezentowane lub nadreprezentowane w odniesieniu do grup docelowych wskazanych w SzOP.

PRIORYTET VIII

• **Postęp finansowy**

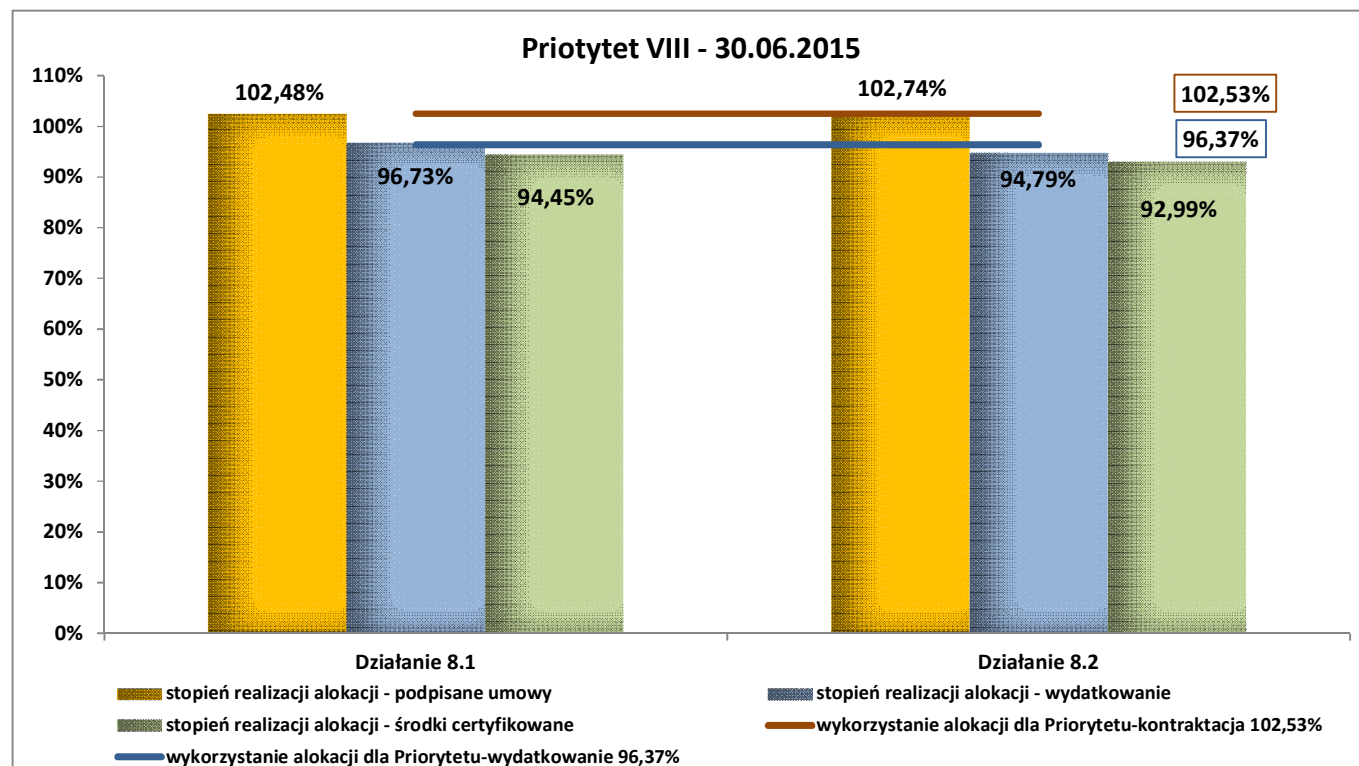
W ramach Priorytetu VIII od początku realizacji PO KL w województwie dolnośląskim zawarto 472 umowy, w tym 431 umów dla Działania 8.1 i 41 umów/decyzji dla Działania 8.2. Łączna wartość zakontraktowanych środków w Priorytecie VIII wynosi prawie 479 mln PLN. Wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi ponad 465 mln PLN, co stanowi 102,53% wykorzystania alokacji przewidzianej dla Priorytetu VIII na cały okres programowania 2007 - 2013. Poziom środków zakontraktowanych, w stosunku do alokacji 2007-2013 jest niemal identyczny w obydwu Działaniach (wykres), co w opinii IP i IP2 jest dużym sukcesem, bowiem świadczy o celowych działaniach IP dążących do pełnego wykorzystania środków na formy wsparcia określone dla Priorytetu VIII, które są istotne dla regionu. Należy podkreślić, iż po uwzględnieniu różnic kursowych

oraz oszczędności na projektach zakończonych w żadnym Działaniu nie występuje przekroczenie 100% dostępnej alokacji 2007-2013. Poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków (z uwzględnieniem ponownie zakontraktowanych oszczędności pochodzących z zakończonych i rozliczonych projektów) wynosi odpowiednio: w Priorytecie VIII – 98,27%, w Działaniu 8.1 – 98,08%, w Działaniu 8.2 – 99,12%. Do 30 czerwca 2015 r. zakończono i rozliczono 459 projektów o łącznej wartości prawie 397 mln PLN, co stanowi 87,47% wykorzystania alokacji przewidzianej dla Priorytetu VIII na lata 2007-2013.

W odniesieniu do projektów systemowych realizowanych w ramach Poddziałania 8.1.2, 8.1.4, 8.2.1 i 8.2.2 podpisano 19 umów (i/lub decyzji) na łączną kwotę prawie 83 mln PLN.

Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych w ramach 3 289 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi ponad 437 mln PLN, co stanowi 96,37% wykorzystania alokacji przeznaczonej dla Priorytetu VIII na cały okres programowania 2007-2013. Poziom rozliczenia jest nieznacznie niższy od poziomu kontraktacji, jednak IP nie widzi zagrożenia dotyczącego poziomu rozliczania środków w Priorytecie VIII, bowiem są jeszcze projekty, których okres realizacji zakończy się w III (3 projekty) lub IV (1 projekt systemowy) kwartale br. i zakontraktowane środki będą intensywnie rozliczane niemal do końca 2015 r. W bieżącym okresie sprawozdawczym – na podstawie 98 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność – wartość wydatków publicznych wzrosła o prawie 19 mln PLN.

Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 98,27% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu VIII.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań okresowych IP i IP2 (wg stanu na 30/06/2015)

Ocena IP

Terminowa weryfikacja i zatwierdzanie wniosków o płatność przekłada się na zadowalający poziom wydatkowanych środków (94%) w stosunku do alokacji 2007-2013 w Priorytecie VIII. Zakończono wydatkowanie środków w Poddziałaniach 8.1.3 i 8.1.4, w pełni rozliczając projekty. Natomiast projekty w Poddziałaniach 8.1.1 i 8.1.2 będą realizowane jeszcze odpowiednio do końca III i IV kwartału 2015 r. Należy podkreślić przyspieszenie tempa wydatkowania środków w Działaniu 8.2 (w porównaniu do 2014 r. nastąpił wzrost o 6,02 pkt. proc.), co jest odzwierciedleniem rozliczania projektów stażowych, które angażowały środki głównie na rozliczanie staży. Na dzień 30.06.2015 w trakcie realizacji były 3 projekty. Dla dwóch projektów konkursowych zostaną jeszcze przedłożone końcowe wnioski o płatność, dla projektu systemowego – bieżący i końcowy WNP (zakończenie realizacji projektu systemowego planowane jest na 30.10.2015 r.) Z powyższego wynika, że zakontraktowane środki będą w dalszym ciągu rozliczane.

Warto zaznaczyć, iż zasada n+2/n+3 na koniec 2014 r. została spełniona w odniesieniu do Priorytetu VIII.

Należy również podkreślić, iż w celu zapewnienia poprawnego rozliczania projektów, IP szczególnemu monitoringowi poddała te projekty, które mogą mieć z tym problem i może to wpłynąć na proces zamykania pomocy PO KL w województwie dolnośląskim. W Prioryecie VIII na dzień 30.06.2015 r. zidentyfikowano 14 projektów, w których, na skutek wystąpienia nieprawidłowości w ich realizacji, prowadzony jest proces odzyskiwania środków finansowych.

- **Przebieg procesu wnioskowania**

W bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach Priorytetu VIII, zgodnie z *Planem działania na lata 2014-2015*, nie ogłoszono konkursów, jak również nie planuje się ich ogłoszenia w kolejnym półroczu.

- **Realizacja projektów systemowych IP2 i IP**

W I półroczu 2015 r. w Działaniu 8.1 w ramach Poddziałania 8.1.2 realizowane były 2 projekty w trybie systemowym.

Zakończono rozliczenie i zamknięcie realizacji projektu systemowego: **„Aktywizacja rynku pracy na Dolnym Śląsku”**.

✓ **Okres realizacji projektu:** 01.07.2013 r. - 30.06.2015 r. **Wartość projektu:** 7 988 624,00 PLN. **Beneficjent:** Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wydział Gospodarki.

✓ **Cel główny projektu:** Ograniczenie napływu bezrobotnych wśród 503 osób zwalnianych z przyczyn zakładu pracy do 30.IV.2015 r.

✓ **Osiągnięte rezultaty projektu:** od początku realizacji projektu (stan na dzień 31.05.2015 r. - wg zatwierdzonego w dniu 25.06.2014 r. wniosku o płatność za okres od 01.05.2015 r. do 31.05.2015 r.) udział w projekcie rozpoczęło 471 osób, w tym 452 bezrobotnych i 19 osób zatrudnionych. 381 osób zakończyło udział w projekcie (w tym 17 pracujących osób dorosłych), 10 osób przerwało udział w projekcie, natomiast 80 kontynuowało udział. Do udziału w projekcie przystąpiło 17 przedsiębiorstw, w tym 11 mikro, 3 małe, 2 średnie oraz 1 duże przedsiębiorstwo. 381 osób zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji w przedsiębiorstwach objętych zostało działaniami szybkiego reagowania, 364 osoby zwolnione w przedsiębiorstwach dotkniętych procesami restrukturyzacyjnymi objętych zostało działaniami szybkiego reagowania, 24 osobom udzielono dodatki relokacyjne, a 109 osobom udzielono dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej, tj. utworzono 109 miejsc pracy w ramach udzielonych z EFS środków na podjęcie działalności gospodarczej. Osiągnięta wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w ramach projektu na dzień 31.05.2015 r. wynosiła 25,46% - w Planie działania założono 50%.

✓ **Stopień wydatkowania/postęp finansowy:** Beneficjent otrzymał całą przyznaną kwotę dofinansowania. W okresie sprawozdawczym złożono 5 wniosków o płatność. Po zatwierdzeniu w dniu 25.06.2015 r. siedemnastego wniosku o płatność kwota środków rozliczonych w projekcie wyniosła 7 674 891,86 PLN, co stanowi 96,07% otrzymanych środków.

✓ **Opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny:** w projekcie wystąpiły trudności z realizacją wskaźnika dotyczącego przyznanych dodatków relokacyjnych. Zastosowane w projekcie środki zaradcze nie przyniosły oczekiwanego rezultatu i w dniu 18.03.2015 r. zatwierdzono zmianę polegającą na zmniejszeniu wartości docelowej wskaźnika – liczba osób, które otrzymały jednorazowy dodatek relokacyjny z 56 do 26 z jednoczesnym przeniesieniem środków na inne formy wsparcia (dotacje na założenie działalności gospodarczej, wsparcie pomostowe, szkolenia zawodowe). W dniach 11-13.02.2015 r. oraz 18-19.02.2015 r. przeprowadzona została kontrola planowa nr 43/POKL/WK/2015, w wyniku której stwierdzono, że projekt jest realizowany co do zasady w sposób poprawny, ale potrzebne są usprawnienia. Wdrożono zalecenia pokontrolne.

✓ **Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu:** realizacja projektu została zakończona 30.06.2015 r. Od początku realizacji projektu do dnia 31.05.2015 r. zrealizowano następujące formy wsparcia: poradnictwo psychologiczne (114 osób), doradztwo zawodowe (471 osób), szkolenia zawodowe (266 osób) szkolenia z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (125 osób), doradztwo indywidualne związane z zakładaniem działalności gospodarczej (123 osoby), dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej (109 osób), podstawowe wsparcie pomostowe (109 osób), doradztwo w zakresie efektywnego wykorzystania dotacji (104 osoby), stypendia szkoleniowe (219 osób), dodatek relokacyjny (24 osoby).

✓ **Znaczące zmiany w projekcie:** W I półroczu 2015 r. wprowadzono następujące zmiany w projekcie:

- dostosowanie szczegółowego budżetu projektu do wydatków poniesionych w 2014 r. i przeniesienie oszczędności na 2015 r.,
- wydłużenie okresu realizacji projektu o 2 miesiące tj. do 30.06.2015 r.,
- zmiany wartości docelowych wskaźników: liczba osób, które otrzymały jednorazowy dodatek relokacyjny (zmniejszenie z 56 do 26), liczba pracowników, zagrożonych negatywnymi skutkami procesów restrukturyzacji

w przedsiębiorstwach, którzy zostali objęci działaniami szybkiego reagowania (zwiększenie z 485 do 503), liczba pracodawców, w tym przedsiębiorstw, których pracownicy zostali objęci wsparciem w ramach projektu (zwiększenie z 15 do 18), liczba pracodawców, w tym przedsiębiorstw, których pracownicy zakończyli udział w szkoleniach w ramach projektu (zwiększenie z 15 do 18), liczba osób, które zakończyły udział w doradztwie zawodowym (zwiększenie z 485 do 503), liczba osób, które ukończyły udział w szkoleniach zawodowych (zwiększenie z 252 do 270), liczba osób, które otrzymały stypendium szkoleniowe (zwiększenie z 244 do 260), liczba osób, które otrzymały środki na założenie działalności gospodarczej oraz środki w ramach wsparcia pomostowego (zwiększenie z 107 do 109), liczba osób, które prowadziły działalność gospodarczą przez 12 m-cy od dnia jej zarejestrowania (zwiększenie z 107 do 109), liczba osób, które zakończyły udział w doradztwie w zakresie efektywnego wykorzystania dotacji i prowadzenia działalności gospodarczej (zwiększenie ze 106 do 108). Zmniejszenie wartości wskaźnika dot. dodatku relokacyjnego przekraczające 20% zaplanowanej pierwotnie w planie działania wymagało zgody IZ PO KL. Dokonano zmian w Planie działania w zakresie wartości docelowych wskaźników oraz okresu realizacji projektu.

✓ **Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu:** w I półroczu 2015 r. nie przeprowadzono przetargów.

Kontynuowano realizację projektu systemowego: **„Aktywizacja zawodowa pracowników sektora oświaty na dolnośląskim rynku pracy”**.

✓ **Okres realizacji projektu:** 01.02.2014 r. – 30.09.2015 r. **Wartość projektu:** 6 569 510,60 PLN. Projekt jest realizowany przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy i Dolnośląskie Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli (DCIZiDN).

✓ **Cel projektu:** ograniczenie napływu bezrobotnych i skrócenie okresu pozostawania bez pracy wśród 400 pracowników sektora oświaty zwolnionych, zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia z przyczyn pracodawcy do 30.09.2015 r.

✓ **Osiągnięte rezultaty projektu:** od początku realizacji projektu (stan na dzień 30.04.2015 r. - wg zatwierdzonego w dniu 03.06.2015 r. szóstego wniosku o płatność za okres od 01.03.2015 r. do 30.04.2015 r.) udział w projekcie rozpoczęło 456 osób zagrożonych zwolnieniem, przewidzianych do zwolnienia, zwolnionych z przyczyn pracodawcy, w tym 146 osób bezrobotnych, 41 osób nieaktywnych zawodowo i 269 zatrudnionych. W przypadku *Innych wskaźników określonych we wniosku o dofinansowanie:* 430 osób zostało objętych poradnictwem zawodowym, 80 osób poradnictwem psychologicznym, 330 osób szkoleniami zawodowymi/studiami podyplomowymi, 30 osób stażami/praktykami zawodowymi, 63 osoby szkoleniami z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, 63 osoby doradztwem indywidualnym związanym z zakładaniem działalności gospodarczej, 69 osób otrzymało środki na założenie działalności gospodarczej. 106 osób zakończyło szkolenia zawodowe/studia podyplomowe, a 8 osób podjęło zatrudnienie w efekcie udziału w projekcie. 401 osób w dalszym ciągu kontynuuje udział w projekcie. Osiągnięta wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w ramach projektu na dzień 30.04.2015 r. wyniosła 50% - w Planie Działania na lata 2014-2015 założono 50% na zakończenie realizacji projektu.

✓ **Stopień wydatkowania/postęp finansowy:** na dzień 30.04.2015 r. w ramach dofinansowania Beneficjent otrzymał (po uwzględnieniu zwrotów) 6 568 820,08 PLN (w tym DWUP – 5 830 916,63 PLN, DCIZiDN – 737 903,45 PLN). W okresie sprawozdawczym złożono trzy wnioski o płatność. Od początku realizacji projektu rozliczono wydatki na kwotę 4 692 960,84 PLN.

✓ **Opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny:** w początkowym okresie realizacji projektu wystąpiły opóźnienia w realizacji niektórych etapów zadań, które szczegółowo opisane zostały w sprawozdaniach za poprzednie okresy i zostały nadrobione w późniejszym okresie realizacji projektu. W bieżącym roku wystąpił problem z realizacją wskaźnika dotyczącego liczby przyznanych dodatków relokacyjnych spowodowany małym zainteresowaniem tą formą wsparcia wśród uczestników. Jak wskazywał Beneficjent większość z nich szukając pracy ceni sobie nieznaczne oddalenie od miejsca zamieszkania, stąd też wsparcie finansowe w postaci dodatku relokacyjnego nie stanowi efektu zachęty dla podjęcia zatrudnienia w odległości powyżej 50 km od miejsca zamieszkania. Wpływa na to często sytuacja osobista uczestników, gdyż zdecydowana większość to kobiety posiadające dzieci, dla których dalekie dojazdy do miejsca pracy stanowią utrudnienie. Starania Beneficjenta i promocja tej formy wsparcia nie przyniosły oczekiwanego rezultatu w związku z czym 20.03.2015 r. złożono Formularz wprowadzania zmian w projekcie, dotyczący m. in. zmniejszenia wartości docelowej wskaźnika „Liczba osób, które otrzymały jednorazowy dodatek relokacyjny” z 40 do 11. Na dzień 30.04.2015 r. dodatek relokacyjny otrzymało 9 osób. W projekcie wystąpiły również opóźnienia w realizacji usługi pośrednictwa pracy z uwagi na brak ofert od potencjalnych wykonawców na realizację tej usługi w trakcie pierwszego przetargu i związaną z tym

konieczność ponownego ogłoszenia o przetargu. Ponadto podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym Beneficjent w dalszym ciągu wskazywał na problemy związane z rezygnacją potencjalnych uczestników z udziału w projekcie (wg stanu na 30.04.2015 r. -30 osób zrezygnowało przed podpisaniem Deklaracji uczestnictwa, 45 osób po jej podpisaniu). Zastosowanym środkiem zaradczym były starania doradców zawodowych do maksymalnego zachęcania uczestników/potencjalnych uczestników do pozostania/wzięcia udziału w projekcie. W dalszym ciągu występowała konieczność zmian kierunku studiów podyplomowych/szkoleń zawodowych ze względu na podjęcie zatrudnienia przez uczestnika w nowym miejscu pracy lub nieotwarciu danego kierunku, w związku z czym doradcy zawodowi na bieżąco aktualizowali proponowane ścieżki udziału w projekcie w zależności od potrzeb uczestników.

✓ **Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu:** w dniu 26.06.2015 r. Beneficjent złożył Formularz wprowadzania zmian w projekcie, w którym przedstawił bezkosztowe wydłużenie okresu realizacji projektu o 2 miesiące tj. do 30.11.2015 r. w związku z opóźnieniem realizacji usługi pośrednictwa pracy co ma wpływ na poziom wskaźnika efektywności zatrudnieniowej. Przesunięcie terminu zakończenia realizacji projektu pozwoli na osiągnięcie założonej w projekcie wartości docelowej wskaźnika efektywności zatrudnieniowej poprzez zrealizowanie usługi pośrednictwa pracy. Do końca okresu sprawozdawczego nie zatwierdzono ww. zmiany (zmiana zatwierdzona 01.07.2015r.).

Od początku realizacji projektu do dnia 30.04.2015 r. zrealizowano następujące formy wsparcia: poradnictwo psychologiczne (80 osób), poradnictwo zawodowe (430 osób), szkolenia zawodowe (330 osób) szkolenia z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (106 osób), doradztwo indywidualne związane z zakładaniem działalności gospodarczej (63 osoby), dotacje na uruchomienie działalności gospodarczej (69osób), podstawowe wsparcie pomostowe (69 osób), staże - 16 osób, dodatek relokacyjny (9 osób).

✓ **Znaczące zmiany w projekcie:** w okresie sprawozdawczym zatwierdzone zostały następujące zmiany w projekcie:

- dostosowanie szczegółowego budżetu projektu do wydatków poniesionych w 2014 r. i przeniesienie oszczędności na 2015 r.

- zaprzestanie przez DCIZiDN wyłaniania kolejnych wykonawców na szkolenia zawodowe i studia podyplomowe i przekazanie zadań związanych z refundacją szkoleń i studiów podyplomowych do DWUP, w wyniku czego przesunięto w budżecie szczegółowym projektu kwotę 922 504,00 PLN, stanowiącą część środków przeznaczonych na pokrycie kosztów szkoleń zawodowych i studiów podyplomowych z pozycji realizowanej dotychczas przez DCIZiDN na nową pozycję dotyczącą tych samych działań, które będą realizowane przez DWUP. Zmiana wymagała zmiany treści załącznika nr 8 do Uchwały nr 5332/IV/14 z dnia 20 lutego 2014r. (Podział zadań pomiędzy Beneficjentem a DCIZiDN).

- zmiana wartości docelowych wskaźników: liczba osób, które otrzymały jednorazowy dodatek relokacyjny (zmniejszenie z 40 do 11), liczba osób, które zostały objęte stażem/praktyką zawodową (zwiększenie z 20 do 37), liczba osób, które otrzymały środki na założenie działalności gospodarczej oraz środki w ramach wsparcia pomostowego (zwiększenie z 40 do 69), liczba osób, które zostały objęte poradnictwem psychologicznym (zmniejszenie ze 130 do 105), liczba osób, które zostały objęte szkoleniami zawodowymi/studiami podyplomowymi (zmniejszenie z 400 do 386), liczba osób, które zakończyły szkolenia zawodowe/studia podyplomowe (zmniejszenie z 360 do 309). W wyniku zmian części wskaźników zaplanowanych do osiągnięcia w ramach projektu mających na celu dostosowanie do potrzeb grupy docelowej i maksymalne wykorzystanie przyznanej kwoty dofinansowania po wyrażeniu zgody Instytucji Zarządzającej PO KL (ze względu na zmniejszenie wartości wskaźnika przekraczające 20% zaplanowanej pierwotnie w planie działania) dokonano zmian w Planie działania na rok 2014-2015.

✓ **Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu:** zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie w/w projektu założono przeprowadzenie procedury wyboru następujących wykonawców: dot. szkoleń grupowych z zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, doradztwa indywidualnego w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, doradztwa w zakresie efektywnego wykorzystania dotacji oraz pośrednictwa pracy. Wykonawców na usługi szkoleniowo doradcze wyłoniono w ubiegłym roku, co zostało wskazane w poprzednich sprawozdaniach. W I półroczu 2015r. wszczęto postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, ogłoszono przetarg i wyłoniono wykonawcę na realizację usługi pośrednictwa pracy.

W I półroczu 2015 r. w Działaniu 8.2 w ramach Poddziałania 8.2.1 kontynuowano realizację projektu w trybie systemowym pn. "Dolnośląska Sieć Wzornictwa Przemysłowego".

✓ **Okres realizacji projektu:** 01.04.2012 r. - 31.05.2015 r. **Wartość projektu:** 2 807 530,00 PLN. Projekt jest realizowany przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Wydział Gospodarki) w partnerstwie z Gminą Wrocław i Akademią Sztuk Pięknych.

✓ **Cel projektu:** stworzenie modelu wsparcia innowacyjności i wzmocnienie powiązań sfery nauki i biznesu w zakresie stosowania wzornictwa przemysłowego na Dolnym Śląsku poprzez umożliwienie współpracy 20 przedstawicielom nauki i 100 dolnośląskim przedsiębiorcom.

✓ **Osiągnięte rezultaty projektu:** zorganizowano konferencję otwierającą projekt, 3 seminaria dotyczące wzornictwa przemysłowego oraz konferencję dot. sieci współpracy, wyemitowano 11 audycji TV, opublikowano w prasie informacje o projekcie oraz zrealizowanych i planowanych działaniach projektowych. Stuprocentowo zrealizowano założenia dotyczące organizacji warsztatów (odbyły się 24 warsztaty). Odbyły się warsztaty dla przedsiębiorców, warsztaty dla pracowników naukowych projektantów oraz warsztaty sieciujące przedsiębiorców i naukowców (w których udział wzięło łącznie 141 osób). Zrealizowano łącznie 4 wizyty studyjne do centrum designu. Przeprowadzono audyt wstępny w 78 przedsiębiorstwach i audyt pogłębiony w 40, podpisano łącznie 19 umów o współpracy pomiędzy ASP i przedsiębiorcami z Dolnego Śląska, podpisano łącznie 19 umów o współpracy pomiędzy projektantami (prac. nauk.) i przedsiębiorcami z Dolnego Śląska, zainicjowano 26 wspólnych projektów wdrożeniowych projektantów i przedsiębiorstw, utworzono Centrum Innowacji i Designu, podpisano umowę o kontynuacji współpracy pomiędzy liderem i partnerami po zakończeniu realizacji projektu. Udzielono konsultacji 61 przedsiębiorstwom. Opublikowano opracowanie pn. *Badanie z zakresu wykorzystania wzornictwa przemysłowego przez dolnośląskich przedsiębiorców*. Dotychczas w ramach projektu zorganizowano dwie wystawy.

✓ **Stopień wydatkowania/postęp finansowy:** do dnia 30.06.2015 r. zatwierdzono 15 wniosków o płatność na łączną kwotę 2 245 760,73 PLN, co stanowiło 90,44% przekazanych środków

✓ **Opóźnienia i problemy w realizacji projektu oraz ich przyczyny:** wniosek o dofinansowanie projektu, pomimo realizacji od 1 kwietnia 2012 r., został przedłożony do oceny formalnej w dniu 10 kwietnia 2012 r. Ze względu na stwierdzone uchybienia, zatwierdzona została dopiero trzecia wersja wniosku. Pomimo znacznego skrócenia terminów weryfikacji II i III wersji wniosku, Uchwała dla projektu została podjęta przez Zarząd Województwa Dolnośląskiego w dniu 20 sierpnia 2012 r. Do momentu podjęcia ww. uchwały beneficjent przygotował dokumentację związaną z realizacją zadań merytorycznych, natomiast nie przeprowadził postępowań wyłaniających wykonawców usług/dostaw. Z opóźnieniem rozpoczęto realizację etapów dot. organizacji konferencji otwierającej, uruchomienia platformy internetowej, utworzenia Centrum Informacji i Designu przy ASP, audycji telewizyjnych. W początkowej fazie realizacji projektu głównym problemem było późne podpisanie umowy partnerskiej (co z kolei wynikało z późniejszego niż pierwotnie planowano, zatwierdzenia wniosku o dofinansowanie projektu). W trakcie realizacji projektu zaistniała potrzeba dwukrotnych konsultacji z IZ PO KL w związku z możliwością wystąpienia partnera projektu ASP również w roli wykonawcy usług projektowych/wzorniczych (zatem w podwójnej roli) i koniecznością ustalenia odpowiednich zapisów w dokumentach projektowych zapewniających prawidłową realizację projektu. Działania te opóźniły moment przystąpienia do prac wdrożeniowych i konieczność przeniesienia na rok 2014 części wdrożeń zaplanowanych na rok 2013. W 2014 z powodu unieważnienia przetargu na badanie pn. „Analiza stanu i trendów rozwojowych branży ceramika i szkło funkcjonującej na Dolnym Śląsku” i konieczności wszczęcia drugiego postępowania, nie było możliwości poniesienia wydatku na badanie w 2014 r. W związku z tym wnioskowano o przeniesienie ww. wydatku na 2015 rok. Z uwagi na brak możliwości przeprowadzenia przetargu w ramach procedury skróconej, Beneficjent zawnioskował o obniżenie wartości docelowej wskaźnika *Liczba raportów z badań przedsiębiorstw* z liczby 2 do 1, na co Beneficjent otrzymał zgodę IP.

✓ **Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu:** zorganizowanie konferencji otwierającej projekt oraz konferencji dot. sieci współpracy, warsztatów i seminariów. W ramach projektu zrealizowano audyty (o pogłębionym charakterze) na stosowanie wzornictwa przemysłowego

✓ **Znaczące zmiany w projekcie:** w dniu 30.05.2014 r. Beneficjent zgłosił wniosek o wydłużenie okresu realizacji projektu o 3 miesiące (do końca 1. kwartału 2015 r.) oraz przesunięcie z roku 2014 na 2015 terminu realizacji następujących działań:

- realizacji 3 usług wzorniczych wraz z usługami towarzyszącymi wraz z kwotą przewidzianą w budżecie projektu, tj. 90 000 PLN,

- organizację seminarium podsumowującego wraz z kwotą przewidzianą budżecie projektu, tj. 7000 PLN

- przygotowanie i wydruk katalogu podsumowującego pracę zespołów wdrożeniowych wraz z kwotą przewidzianą w budżecie projektu, tj. 7 200 PLN,

- realizacji 2 dodatkowych wdrożeń w przedsiębiorstwach z usługami towarzyszącymi wdrożeniom – których łączny koszt wprowadzenia wyniesie 60 000 PLN (z oszczędności w projekcie),
- organizacji w roku 2015 dodatkowej, trzeciej wystawy (koszt 1 500 PLN).

Realizacja powyższych zmian pociągała za sobą konieczność przeniesienia z budżetu roku 2014 na rok 2015 środków w wysokości 243 301,44 PLN, co IP zaakceptowała w dniu 30.07.2014, po uzyskaniu zgody IZ PO KL na zwiększenie limitów środków w roku 2015. 12.09.2014 Beneficjent zwrócił się z prośbą o przeniesienie z roku 2014 na rok 2015 kolejnych środków finansowych w wysokości 80 000 PLN. Przedmiotowa zmiana w budżecie projektu spowodowana była tym, iż Beneficjent był zmuszony pod koniec roku 2014 unieważnić przetarg na badanie pn. „Analiza stanu i trendów rozwojowych branży ceramika i szkło funkcjonującej na Dolnym Śląsku”. Ponieważ ponowne przeprowadzenie procedury przetargowej wymaga czasu, wyłonienie wykonawcy przedmiotowego badania nie było możliwe w roku 2014. Wobec powyższego w dniu 26.09.2014 Beneficjent otrzymał zgodę od IP na przesunięcie kwoty przeznaczonej na pokrycie kosztów badania z roku 2014 na rok 2015. Ponadto 3 lutego 2015 r. IP wyraziła zgodę na kolejne wydłużenie okresu realizacji projektu o 2 miesiące - do 31 maja 2015 r. Wydłużenie było związane z chęcią wykorzystania oszczędności, które powstały w wyniku odstąpienia od przygotowania "Analizy stanu i trendów rozwojowych branży ceramika i szkło funkcjonującej na Dolnym Śląsku". Oszczędności zostały wykorzystane na wsparcie w postaci 5 kolejnych wdrożeń wzorniczych, które w projekcie cieszyły się dużym zainteresowaniem.

✓ **Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu:** beneficjent przeprowadził postępowania i wyłonił wykonawców następujących usług/dostaw: konferencji otwierającej, stworzenia i rozwoju platformy internetowej i narzędzi informatycznych, opracowania studium wykonalności Centrum Innowacji i Designu przy ASP, audycji telewizyjnych, organizacji wystaw, strategii rozwoju i strategii komunikacji CI&D przy ASP, organizacji warsztatów i szkoleń dla przedsiębiorców i projektantów, badania z zakresu wykorzystania wzornictwa przez przedsiębiorców, opracowanie metodologii dot. przeprowadzenia wzorniczych audytów technologicznych oraz przeprowadzenia 10 wdrożeń. Ponadto, ogłoszono przetarg na wyłonienie wykonawcy badania pn. „Analiza stanu i trendów rozwojowych branży ceramika i szkło funkcjonującej na Dolnym Śląsku”, niemniej jednak został on dwukrotnie unieważniony. Pierwszy raz z powodu zbyt wysokiej ceny, następny z powodu niezgodności oferty z opisem przedmiotu zamówienia. Po drugim unieważnieniu przetargu, zwrócono się z prośbą o opinię Wydziału Zamówień Publicznych w sprawie możliwości wszczęcia zamówienia po raz trzeci przy zastosowaniu procedury skróconej, np. z wolnej ręki. Jedynie procedura skrócona umożliwiała realizację tego badania w okresie trwania projektu. Po przeanalizowaniu sytuacji stwierdzono, że zamówienie nie spełniało przesłanek do zastosowania procedury skróconej (możliwy jedynie unijny przetarg nieograniczony), w wyniku czego realizacja tego etapu przed zakończeniem realizacji projektu stała się niemożliwa. W efekcie Beneficjent zaproponował zmianę polegającą na obniżeniu wartości wskaźnika produktu pn. *Liczba raportów z badań przedsiębiorstw* z 2 do 1, na co otrzymał zgodę IP.

W I półroczu 2015 r. rozliczono i zamknięto projekt systemowy pn. **„Dolnośląski Bon na Innowacje”**

✓ **Okres realizacji projektu:** 01.05.2012 r. - 31.12.2014 r. **Wartość projektu:** 6 846 128,93 PLN. Projekt był realizowany przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego (Wydział Gospodarki) w partnerstwie z Politechniką Wrocławską - Wrocławskie Centrum Transferu Technologii.

✓ **Cel projektu:** zainicjowanie transferu wiedzy między publicznymi jednostkami naukowymi a MŚP z terenu Dolnego Śląska poprzez wsparcie projektów celowych dotyczących wdrożenia lub rozwoju produktu/technologii do 2014 roku. Do projektu mogły przystąpić jedynie przedsiębiorstwa, które spełniają definicję kategorii mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz posiadają siedzibę na Dolnym Śląsku. Wg założeń wyniku realizacji projektu miało zostać zrealizowanych 300 projektów celowych na rzecz przedsiębiorstw przez jednostki naukowe, z czego 20% stworzonych powiązań miało przekształcić się w stałą współpracę. Podjęte działania w projekcie miały na celu nie tylko zachęcić przedsiębiorstwa do współpracy z sektorem nauki, ale przede wszystkim stworzyć im realną szansę na rozpoczęcie takiej współpracy wraz z zachętą w postaci bonu na sfinansowanie pierwszego, często krytycznego dla dalszych działań, kontaktu.

✓ **Osiągnięte rezultaty projektu:** wartość docelowa wskaźnika „Liczba złożonych aplikacji do konkursu Dolnośląski Bon na Innowacje”, założoną na poziomie 380, została osiągnięta na poziomie 130,79%. Od momentu rozpoczęcia realizacji projektu wpłynęło 497 wniosków o ubieganie się o dofinansowanie wsparcia (przyznanie Bonu). Oceniono 497 wniosków, (w tym 306 wniosków oceniono pozytywnie, 191 negatywnie (w tym wycofane), co przyczyniło się do zrealizowania wskaźnika „Liczba zrealizowanych usług wdrożenia lub rozwoju produktu/technologii w przedsiębiorstwach” (o wartości docelowej 300) na poziomie 101%. Dodatkową formą wsparcia w projekcie była „Usługa audytu technologicznego dla przedsiębiorstw”, realizowana w projekcie w

okresie od października 2013 r. do września 2014 r. W ramach projektu założono, iż liczba wykonanych audytów technologicznych w przedsiębiorstwach wyniesie 50. Stopień realizacji wskaźnika: „Liczba wykonanych audytów technologicznych w przedsiębiorstwach dotyczących identyfikacji potrzeb/problemów technologicznych przedsiębiorstw” został stuprocentowo zrealizowany (wykonano 50 audytów). Efektem powyższego wsparcia miało być podpisanie 60 umów o stałej współpracy, między publicznymi jednostkami naukowymi, a przedsiębiorcami działającymi na terenie Dolnego Śląska. Podpisano aż 291 umów, a stopień realizacji wskaźnika wyniósł 485%. Ponadto, w trakcie realizacji projektu odbyły się spotkania informacyjne wspierające nabór przedsiębiorstw do projektu. W ramach projektu założono, iż „Liczba osób biorących udział w spotkaniach informacyjnych w projekcie” wyniesie 270, natomiast w spotkaniach informacyjnych udział wzięło 370 osób.

✓ **Stopień wydatkowania/postęp finansowy:** rozliczono wydatki na kwotę 6 736 546,43 PLN, co stanowi 99,05% rozliczenia przekazanych środków. Projekt został rozliczony i zamknięty w I półroczu 2015 r.

✓ **Harmonogram realizacji projektu uwzględniający kamienie milowe w jego wdrażaniu:** wsparcie merytoryczne było zgodne z harmonogramem realizacji projektu.

✓ **Kluczowe przetargi, które mają przełożenie na rezultaty projektu:** w ramach projektu nie przewidziano przetargów, które miałyby kluczowe znaczenie dla osiągnięcia rezultatów projektu.

- **Analiza struktury uczestników**

Od początku realizacji PO KL w projektach wyłonionych do dofinansowania w ramach Priorytetu VIII rozpoczęło udział 79 400 osób. Do końca okresu sprawozdawczego 75 363 osoby zakończyły udział w projektach, a 1 865 kontynuuje. Wśród uczestników projektów przeważają kobiety (prawie 56%), co z jednej strony potwierdza gorsze położenie kobiet na rynku pracy, a z drugiej większą potrzebę wsparcia tej grupy. Zgodnie z charakterystyką wsparcia, zdecydowaną większość uczestników projektów realizowanych w Priorytecie VIII stanowiły **osoby pracujące** – prawie 96%, z utrzymującą się niewielką przewagą kobiet - 55,84%. Taka proporcja wskazuje, że to kobiety nadal chętniej zdobywają wiedzę, rozwijają swoje umiejętności i podnoszą kwalifikacje. Jest to również efekt z zastosowanych kryteriów strategicznych dla konkursów ogłaszanych w latach 2010-2012 w ramach Poddziałania 8.1.1. Wsparcie w Priorytecie VIII uzyskało również 1,3 tys. **osób bezrobotnych**, będących uczestnikami projektów outplacement'owych, które zostały zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy. Najwięcej osób objętych wsparciem było zatrudnionych w przedsiębiorstwach, najmniej w organizacjach pozarządowych. Tereny wiejskie zamieszkiwało 21,60% ogółu osób korzystających ze wsparcia. Wrosła liczba uczestników posiadających orzeczenie o **niepełnosprawności** (354), bowiem IP dostrzegając potrzebę wsparcia tej grupy uczestników, wprowadziła już w Planie działania na 2011 r. kryterium strategiczne, w ramach którego dodatkową premię punktową mogły otrzymać projekty, w których grupę docelową stanowiły osoby z grup zidentyfikowanych jako defaworyzowane na rynku pracy, w tym m.in. osoby niepełnosprawne. Również w Planie działania na 2012 r. wprowadzono kryterium dostępu dotyczące pierwszeństwa podczas procesu rekrutacji do projektu osób niepełnosprawnych. Pod względem wieku najwięcej jest **osób młodych do 24 roku życia** - 10,97% ogółu uczestników, a 6,59% to osoby, które ukończyły 55 rok życia. Biorąc pod uwagę wykształcenie, najwięcej szkolonych osób posiadało wykształcenie **wyższe** - prawie 50% (w tym ponad 32% stanowią kobiety), najmniej osób miało wykształcenie podstawowe, gimnazjalne i niższe – tylko 2,54%. W Priorytecie VIII występuje tylko 5 osób o statusie migranta oraz 9 osób przynależących do mniejszości narodowych i etnicznych (bez zmian w stosunku do roku 2014).

Dotychczas do udziału w projektach przystąpiło 16 885 przedsiębiorstw. Wśród firm objętych wsparciem zaobserwowano największy udział **mikroprzedsiębiorstw** (narastająco 73,57%, natomiast 87,16% w okresie sprawozdawczym). Tendencja wzrostowa w tym zakresie widoczna jest na przestrzeni okresu programowania 2007-2013.

PRIORYTET IX:

- **Postęp finansowy**

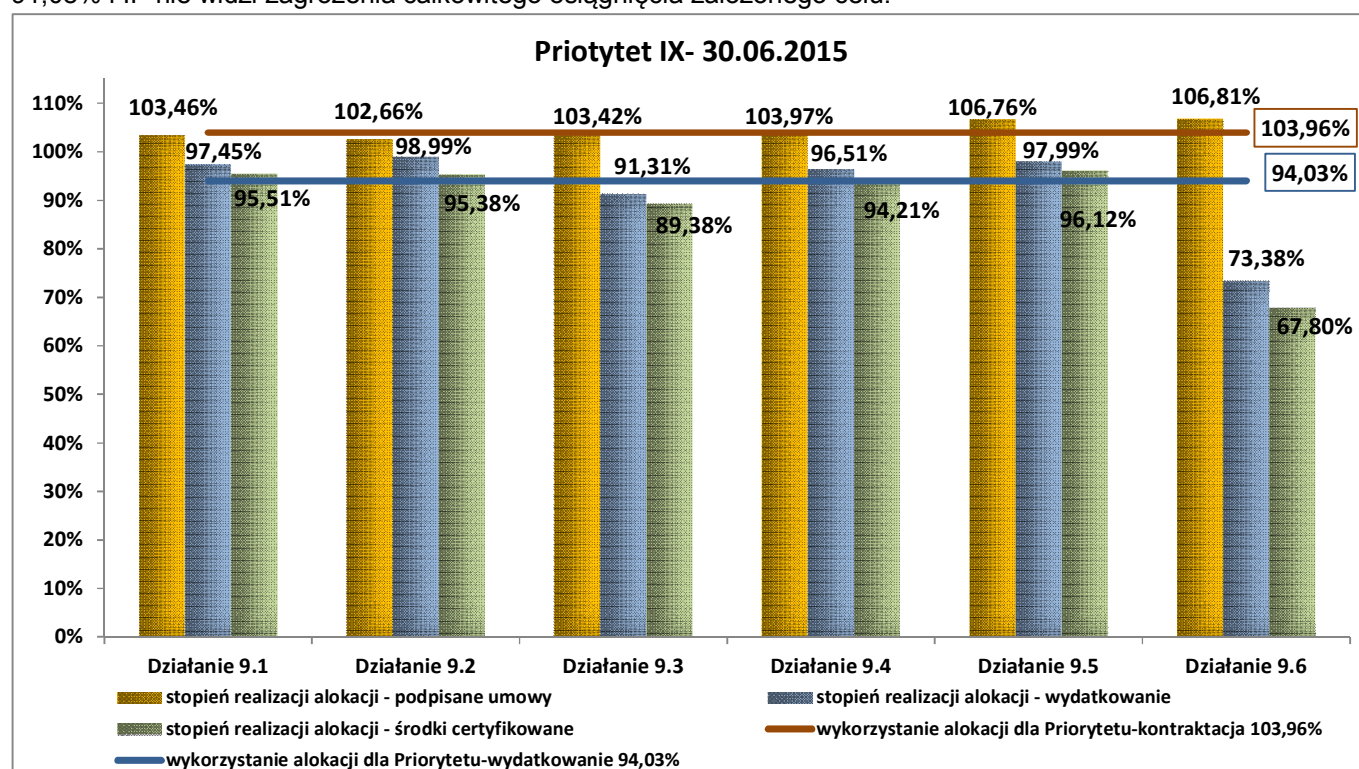
W województwie dolnośląskim w ramach Priorytetu IX od początku realizacji Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zawarto 1 433 umowy o dofinansowanie, z których 540 podpisano w ramach Działania 9.1, 29 w ramach Działania 9.2, 19 w Działaniu 9.3, 54 w ramach Działania 9.4, 649 w Działaniu 9.5 oraz 142 w ramach Działania 9.6. Wartość środków publicznych zakontraktowanych w ramach podpisanych umów wynosi ponad 567 mln PLN, co stanowi 103,96% alokacji przewidzianej dla Priorytetu IX na cały okres programowania (2007-2013). Przedstawiony poziom wykorzystania alokacji na podstawie podpisanych umów nie jest rezultatem nadkontrakcji. Rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków wprawdzie przekracza nieznacznie 100% (wynosi 100,37%), lecz jest to efekt zmieniającego się kursu Euro.

W I połowie 2015 r. nie zostały podpisane nowe umowy o dofinansowanie, natomiast podpisano łącznie 54 aneksy zwiększające wartość realizowanych projektów i w efekcie wydłużono również termin ich realizacji. Kontrakcja w ramach Priorytetu IX została zakończona.

Wartość wydatków poniesionych ze środków publicznych, w ramach 7 159 zatwierdzonych oraz wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność, wynosi ponad 513 mln PLN, co stanowi 94,03% wykorzystania alokacji przeznaczonej na cały okres programowania. W bieżącym okresie sprawozdawczym – na podstawie 555 zatwierdzonych i wprowadzonych do KSI SIMIK 07-13 wniosków o płatność - wartość rozliczonych środków publicznych wynosi prawie 49,5 mln PLN. Ponadto do końca okresu sprawozdawczego rozliczono 90,45% środków publicznych zakontraktowanych w ramach Priorytetu IX.

Osiągnięty poziom kontrakcji, jak i wydatkowania środków jest wysoki i świadczy o poprawnym wdrażaniu działań w ramach Priorytetu IX w województwie dolnośląskim. W porównaniu do pozostałych Priorytetów komponentu regionalnego, w Priorytecie IX zawarto największą liczbę umów o dofinansowanie, co stanowi w ogromnej mierze zasługę nieustającego zaangażowania pracowników IP oraz IP2 we wdrażanie Priorytetu IX, zarówno poprzez organizowane spotkania z Beneficjentami, jak również indywidualne konsultacje opiekunów projektów z Beneficjentami. Przy założeniu utrzymania takiej tendencji, biorąc pod uwagę terminy realizacji ostatnich trwających projektów oraz indywidualne plany ich monitorowania, IP nie widzi zagrożenia dla prawidłowej realizacji oraz ostatecznego rozliczenia Priorytetu IX.

Na koniec okresu sprawozdawczego cel certyfikacji, zgodnie z zasadą n+3/n+2, został zrealizowany na poziomie 91,08% i IP nie widzi zagrożenia całkowitego osiągnięcia założonego celu.

W **Działaniu 9.1** do 30 czerwca 2015 r. rozliczono 3 709 wnioski o płatność na kwotę ponad 228,3 mln PLN, z tego tylko w 2015 r. w 207 wnioskach o płatność rozliczono prawie 9,8 mln PLN. Stopień kontrakcji ukształtował się na poziomie 103,46%, wykorzystanie alokacji na podstawie rozliczonych środków wynosi 97,45%, natomiast poziom rozliczenia zakontraktowanych środków wyniósł na koniec I połowy 2015 roku – 94,19%. Warto zaznaczyć, że wysoki poziom kontrakcji nie jest efektem nadkontrakcji środków w ramach Działania. Rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków ukształtował się na poziomie 99,30%.

W 2015 r. nie została podpisana żadna nowa umowa o dofinansowanie projektu. Natomiast w efekcie dostępnych w ramach algorytmu środków, w okresie od stycznia do czerwca zawarto 3 aneksy zwiększające wartość już realizowanych projektów na łączną kwotę 129 544,09 PLN. Jeden aneks został zawarty w projekcie systemowym „Modernizacji oddziałów przedszkolnych” (Poddziałanie 9.1.1), natomiast 2 pozostałe w projektach konkursowych realizujących programy rozwojowe szkół kształcenia ogólnego (Poddziałanie 9.1.2). Zarówno stopień realizacji alokacji na podstawie podpisanych umów, jak również na podstawie wydatkowania należy ocenić pozytywnie, nawet pomimo sytuacji, w której pełne wykorzystanie alokacji nie zagwarantowało pełnego wykonania wskaźników.

Sytuację tę należy powiązać z faktem, iż w ubiegłych latach m.in. z uwagi na wymagania określone w SzOP PO KL, konkursy organizowane przez IP nie cieszyły się tak dużym zainteresowaniem, jak w pierwszych latach wdrażania PO KL na Dolnym Śląsku, w związku z czym IP miała problemy z zakontraktowaniem całości przeznaczanej na konkursy alokacji (a tym samym wykonaniem wartości docelowej wskaźników przypisanych do Działania 9.1) i podjęła decyzję o przesunięciu niewykorzystanej alokacji w ramach Działania 9.1 do Działania 9.6 w celu dofinansowania wniosków, które otrzymały pozytywny wynik oceny merytorycznej, lecz nie zostały przyjęte do dofinansowania z powodu braku środków przeznaczonych na konkurs przeprowadzony w 2013 r. w ramach 9.6.2.

W **Działaniu 9.2** niezmiennie utrzymuje się wysoki poziom kontraktacji: 102,66% (co przekłada się również na bardzo wysokie wykonanie odpowiedniego wskaźnika produktu w Priorytecie). W porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego zauważyć można wzrost poziomu wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków (98,99%). Do końca okresu sprawozdawczego rozliczono ponad 145,5 mln PLN. W Działaniu 9.2 w 2015 r. kontynuowana była jest jedynie realizacja projektu systemowego *Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku II* (POKL.09.02.00-02-001/10), którego realizacja zakończyła się 30.06.2015 r. Dodatkowo należy zaznaczyć, że przedstawiony wysoki poziom kontraktacji nie jest rezultatem nadkontraktacji środków w ramach Działania. Rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków minimalnie przekracza 100%, lecz jest to skutkiem zmieniającego się kursu Euro.

Również stopień kontraktacji w **Działaniu 9.3** należy uznać za bardzo zadowalający. Na koniec czerwca 2015 r. ukształtował się na poziomie 103,42%. Tak wysoki poziom kontraktacji jest efektem wygaszenia działania oraz przeprowadzonej w 2014 r. realokacji pozostałych niewykorzystanych środków do Działania 9.6. Należy również zaznaczyć, że stopień wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków przekraczający 100% dostępnej alokacji, nie oznacza przekontraktowania środków w ramach Działania 9.3. Rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków kształtuje się na poziomie 94,69%. W stosunku do ubiegłego roku odnotowano postęp w procesie rozliczania zakontraktowanych środków i na dzień 30.06.2015 r. ukształtował się na poziomie 88,29%. W porównaniu z pozostałymi Działaniami realizowanymi w Priorytecie IX, w Działaniu 9.3, pomimo zadowalającego stopnia realizacji wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków, IP obserwowała największe problemy związane z realizacją i rozliczaniem projektów (zwłaszcza z osiągnięciem poziomu zaplanowanego wskaźnika). W celu wyeliminowania ryzyka rozwiązania części umów, IP w poprzednich latach opracowała wspólnie z Beneficjentami, w przypadku których wystąpiły znaczące problemy w realizacji projektów, programy naprawcze mające przyczynić się do osiągnięcia zakładanego w projektach poziomu wskaźników (głównie poprzez dodatkowe rekrutacje uczestników i wydłużenie okresu realizacji projektu). Z tego względu w Działaniu 9.3, w porównaniu do pozostałych Działań Priorytetu IX (bez Działania 9.6, ze względu na późne rozpoczęcie jego realizacji), pomimo stosunkowo niewielkiej liczby realizowanych umów, można zauważyć najniższy stopień wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków. Pomimo zaobserwowanych w ubiegłych latach problemów we wdrażaniu Działania 9.3, biorąc pod uwagę efekty podjętych działań zaradczych, IP nie widzi zagrożenia niewydatkowania zakontraktowanych środków oraz ostatecznego rozliczenia i zamknięcia Działania.

Korzystnie wygląda również sytuacja w **Działaniu 9.4**, zarówno w przypadku kontraktacji, jak i wydatkowania środków. Poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków ukształtował się na poziomie 103,97%, a jej poziom na podstawie środków wydatkowanych wzrósł do 96,51%, co w porównaniu do poziomu wykazanego na koniec 2014 r. oznacza wzrost we wdrażaniu Działania. Zarówno poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków, jak również stopień rozliczenia zakontraktowanych środków należy uznać za zadowalający – zagwarantowało to osiągnięcie wszystkich wartości docelowych wskaźników odpowiednich dla tego Działania. Należy również zaznaczyć, że stopień wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków przekraczający 100% dostępnej alokacji, nie oznacza przekontraktowania środków w ramach Działania 9.4. Rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków kształtuje się na poziomie 97,39%.

Niezmiennie pozytywny trend utrzymuje się również w **Działaniu 9.5**. Stopień zakontraktowanych środków na koniec czerwca 2015 r. kształtuje się na bardzo wysokim poziomie – 106,76%. Należy również zaznaczyć, że stopień wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków przekraczający 100% dostępnej alokacji, nie oznacza przekontraktowania środków w ramach Działania 9.5. Rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków kształtuje się na poziomie 99,42%. Do końca 2014 r. w Działaniu 9.5 poziom wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków był jednym z najniższych w ramach całego Priorytetu IX. Związane było to z przyjęciem do realizacji jeszcze w 2014 r. dużej ilości nowych projektów. Niemniej jednak ze względu na specyfikę Działania (realizacja projektów o wartości do 50 000 PLN, trwających 6-12

miesiący), IP nie widzi zagrożenia w prawidłowym wdrażaniu i rozliczaniu środków w ramach Działania. Okres realizacji wszystkich projektów zakończył się do 30.06.2015 r. i obecnie trwa proces zatwierdzania ostatnich 10 końcowych wniosków o płatność.

Podobnie jak na koniec 2014 r., także sytuacja w **Działaniu 9.6** wygląda korzystnie. Stopień wykorzystania alokacji na podstawie podpisanych umów ukształtował się na poziomie 103,81%, a na podstawie rozliczonych środków – 73,38%, co stanowi ogromny postęp w stosunku do poziomu odnotowanego na koniec grudnia 2014 r. Należy zaznaczyć, że przedstawiony wysoki poziom kontraktacji nie jest rezultatem nadkontraktacji środków w ramach Działania, a rzeczywisty poziom wykorzystania alokacji na podstawie zakontraktowanych środków wprawdzie nieznacznie przekracza 100%, lecz jest to skutkiem zmieniającego się kursu Euro.

Od początku realizacji Działania 9.6 na Dolnym Śląsku podpisano 142 umowy na dofinansowanie projektów (o łącznej wartości prawie 87 mln PLN) oraz rozliczono 801 wniosków o płatność (o łącznej wartości prawie 60 mln PLN). W dalszym ciągu w Działaniu 9.6 zaobserwować można najniższy w Priorytecie IX poziom wykorzystania alokacji na podstawie rozliczonych środków. Sytuacja ta jest efektem tego, że Działanie 9.6 jest wdrażane dopiero od 2012 r., a pierwsze wnioski o płatność zostały rozliczone dopiero w I połowie 2013 r. Zdaniem IP2, wdrażającej Działanie 9.6 w woj. dolnośląskim na niski poziom rozliczenia środków wpływ ma również późne podpisanie nowych umów i przejście do realizacji nowych projektów dofinansowanych w wyniku realokacji środków w 2014 r. (w ubiegłym roku zostały podpisane 89 nowe umowy o dofinansowanie projektów, w ramach konkursu ogłoszonego w 2013 r.). W ramach konkursu z 2013 roku podpisano bowiem w 2014 roku 88 umów z tego konkursu. Ponadto IP2 zwraca uwagę, że na poziom rozliczenia środków ma także wpływ termin rozpoczęcia realizacji projektów wyłonionych do dofinansowania w ramach konkursu z 2013 r., gdyż na 108 projektów, realizacji aż 87 rozpoczęła się dopiero w 2014 r. Niemniej jednak w okresie od stycznia do czerwca 2015 r. rozliczono 251 wniosków o płatność o łącznej wartości ponad 25,3 mln PLN, co stanowi ponad 1/3 całkowitej kwoty rozliczonych środków w ramach Działania. W opinii IP2 gwałtowny wzrost tempa rozliczania środków w Działaniu 9.6 ma ścisły związek z harmonogramami rzeczowymi i cyklicznością zakończonych edycji szkoleniowych. W I półroczu 2015 roku nastąpiło zakończenie wielu edycji szkoleń w realizowanych projektach, co miało istotny wpływ na wzrost poziomu rozliczanych środków.

W bieżącym okresie sprawozdawczym nie podpisano nowej umowy o dofinansowanie, podpisano jednak 51 aneksów zwiększających dofinansowanie trwających projektów wyłonionych w ramach konkursu nr I/9.6.2/A/13 na łączną kwotę 4 519 886,45 PLN. Podpisanie aneksów nastąpiło po uzyskaniu zgody Ministerstwa Finansów oraz Ministerstwa Rozwoju Regionalnego na nadkontraktację powyżej limitu wynikającego z algorytmu. Przeprowadzając dokonanie, IP2 dokonała szczegółowej analizy realizowanych projektów, biorąc pod uwagę formalne możliwości zmiany projektów, w tym zatwierdzone kryteria dostępu, wydłużenie okresu ich realizacji, a przede wszystkim możliwości zwiększenia wartości wskaźników.

Pomimo, że realizacja Działania 9.6 rozpoczęła się dużo później niż pozostałe Działania Priorytetu IX a działania są najbardziej zintensyfikowane pod koniec realizacji obecnej perspektywy, oraz mimo wydłużenia okresu realizacji wielu projektów w wyniku przeprowadzonej nadkontraktacji, IP2 zapewnia, że nie ma zagrożenia prawidłowej realizacji, rozliczenia oraz sprawnego zamknięcia Działania 9.6. Projekty przebiegają zgodnie z przyjętymi harmonogramami, które zakładały optymalny sposób wykorzystania środków przy zachowaniu cykliczności ich rozliczenia. Ponadto IP2 na bieżąco dokonuje analizy postępu rzeczowego celem jak najszybszego reagowania na sytuacje, które mogłyby być niezgodne z harmonogramem i wpływać negatywnie na sprawne prowadzenie i rozliczenie projektów.

Ze względu na znaczne zaawansowanie realizacji Priorytetu IX na Dolnym Śląsku oraz zbliżający się termin ostatecznego rozliczenia i zamknięcia Programu, we wszystkich wdrażanych Działaniach, w celu zmniejszenia lub wyeliminowania ryzyka opóźnień w rozliczaniu środków, zarówno IP jak również IP2 dużą wagę przywiązuje do bieżącego i szczegółowego monitorowania przebiegu realizacji poszczególnych projektów oraz do sprawnego rozliczania złożonych wniosków o płatność. Do końca czerwca 2015 r. W ramach Priorytetu IX nie zidentyfikowano projektów wymagających szczególnego nadzoru z uwagi na poważne problemy dotyczące ich rozliczenia i zagrażające sprawnemu zamknięciu Programu. Instytucje wdrażające PO KL w woj. dolnośląskim zidentyfikowały natomiast projekty, w których, na skutek wystąpienia nieprawidłowości w ich realizacji, prowadzony jest proces odzyskiwania środków finansowych. W Priorytecie IX zidentyfikowano łącznie 17 tego typu projektów.

- **Przebieg procesu wnioskowania**

W 2015 r. w ramach Priorytetu IX IP i IP2 nie ogłosiła żadnych konkursów.

- **Realizacja projektów systemowych**

„Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku II”

- **Beneficjent:** Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
  - **Działanie, w którym jest realizowany:** Działanie 9.2
  - **Termin realizacji:** 03.01.2011 r. – 30.06.2015 r.
  - **Wartość projektu:** 113 975 530,55 PLN (w tym wkład własny: 17 096 329,58 PLN).
  - **Stopień wydatkowania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność:** do dnia 30.06.2015 r. zostało rozliczonych 45 wniosków o płatność o łącznej wartości 111 808 729,25 PLN, w tym w okresie od stycznia do 30 czerwca 2015 r. rozliczono 6 wniosków o płatność o łącznej wartości 10 604 259,97 PLN.
  - **Opóźnienia w realizacji projektu:** W okresie sprawozdawczym Beneficjent zgłosił problemy z realizacją trzech umów na przeprowadzenie kursów zawodowych dla uczniów. Beneficjent wskazał, że istnieje podejrzenie nieprawidłowej realizacji kursów co zostało zgłoszone odpowiednim instytucjom. W związku z powyższym wstrzymano zapłatę dla wykonawcy. Beneficjent wskazał, że problemy te nie powodują zagrożenia dla osiągnięcia wartości docelowych wskaźników projektu.
  - **Postęp rzeczowy:** W okresie sprawozdawczym nie uległa zmianie osiągnięta wartość wskaźników - „*Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które wdrożyły programy rozwojowe*” i „*Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych*”. Założona wartość docelowa w projekcie wynosi 250, zaś osiągnięta 251. Udział w stażach i praktykach w bieżącym okresie sprawozdawczym zakończyło 2 904 uczniów szkół zawodowych, a od początku realizacji projektu 35 061 osób. W związku z tym można stwierdzić, że wartość docelowa (34 137 osób) została osiągnięta na poziomie 102,71 %.
Ponadto w bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach postępu rzeczowego realizowano następujące działania:
    - zajęcia dodatkowe rozwijające kompetencje kluczowe uczniów, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, doradztwo i opiekę psychologiczno-pedagogiczną, doradztwo edukacyjno-zawodowe (4 614 godzin, ogółem od początku 435 876 godzin);
    - podpisano 494 umowy na realizację praktyk i staży dla 1 357 uczniów;
    - zorganizowano wyjazdowe zajęcia specjalistyczne w nowoczesnie wyposażonych placówkach dla 17 grup uczniów (227 uczestników);
    - zorganizowano 5 wycieczek zawodoznawczych, w których udział wzięło 164 uczniów;
    - kursy kwalifikacyjne ukończyło i uzyskało dodatkowe kwalifikacje 1 946 uczniów;
    - odbyło się 198 edycji zajęć praktycznych w wyspecjalizowanych ośrodkach badawczo-rozwojowych i akademickich dla 2 838 uczniów;
    - zorganizowano wyjazdy na zagraniczne targi branżowe dla 103 grup (1 425 uczniów);
    - zorganizowano i przeprowadzono 143 konkursy na najlepszego ucznia w zawodzie, w których udział wzięło 1 575 uczniów szkół zawodowych;
    - odbyły się 4 targi pracy po jednym w każdym subregionie;
    - powstały 164 uczniowskie mini projekty badawcze, w których uczestniczyło 443 uczniów;
    - zrealizowano 3 filmy informacyjno-promocyjne.
- W okresie sprawozdawczym udział w projekcie rozpoczęło 3 069 osób, a od początku realizacji projektu 71 087 uczniów. Zgodnie z zaplanowaną ścieżką udział w projekcie zakończyli wszyscy uczniowie (71 087), nikt nie przerwał udziału w projekcie. Blisko 43 % uczniów, którzy rozpoczęli udział w projekcie mieszka na obszarach wiejskich województwa.
- **Kluczowe przetargi:** W okresie sprawozdawczym beneficjent systemowy nie przeprowadził żadnych postępowań w ramach PZP, jednak Realizator – Dolnośląskie Centrum Informacji Zawodowej i Doskonalenia Nauczycieli (DCIZiDN) w Wałbrzychu wszczęło 18 postępowań w trybie przetargu nieograniczonego. Postępowania o najwyższych wartościach dotyczyły:
    - dostaw nagród rzeczowych dla laureatów „*Konkursu na najlepszych uczniów w zawodzie*” oraz „*Uczniowskich mini projektów badawczych*”,
    - usług Lidera szkolnych programów rozwojowych,
    - usług edukacyjnych,
    - audytu zewnętrznego.

„Podniesienie kompetencji nauczycieli z obszarów wiejskich Dolnego Śląska w zakresie innowacyjnych metod nauczania w obszarach ICT i nauk matematyczno - przyrodniczych”

- **Beneficjent:** Wydział Edukacji i Nauki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
- **Działanie, w którym jest realizowany:** Działanie 9.4
- **Termin realizacji:** 01.09.2012 r. – 28.02.2015 r.
- **Wartość projektu:** 1 548 344,59 (w tym wkład własny Beneficjenta wynosi 232 251,69 PLN);
- **Stopień wydatkowania na podstawie zatwierdzonych wniosków o płatność:** do końca czerwca 2015 r. zostało rozliczonych 12 wniosków o płatność na kwotę 1 518 344,59 PLN, w tym w okresie od stycznia do czerwca 2015 r. zatwierdzono 1 wniosek o płatność na kwotę 5 711,25 PLN.
- **Opóźnienia w realizacji projektu:** W okresie sprawozdawczym Beneficjent nie zgłosił problemów z realizacją projektów.
- **Postęp rzeczowy:** do końca okresu sprawozdawczego do projektu przystąpiło 972 nauczycieli, a 955 zakończyło udział w projekcie zgodnie z zaplanowaną ścieżką rozwoju. Do końca czerwca 2015 r. zgodnie z zatwierdzonymi wnioskami o płatność wartość docelowa wskaźnika przewidzianego w SzOP „*Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach*” wynosi 963 osoby. Do dnia 30.06.2015 r. wskaźnik został zrealizowany na poziomie 99,17% (955 osób). Podwskaźnik „*Liczba nauczycieli na obszarach wiejskich, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach*” został osiągnięty również na poziomie 99,17% (955 osób).
- **Kluczowe przetargi:**

W ramach projektu w 2015 r. Beneficjent – nie przeprowadził żadnych postępowań w ramach PZP, natomiast Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli (DODN) we Wrocławiu, który jest realizatorem projektu, przeprowadził postępowanie w trybie przetargu nieograniczonego, na usługę wydawniczą w zakresie wydania przewodnika metodycznego. Wybrano ofertę na kwotę 26 850 PLN.

• **Analiza struktury uczestników**

Priorytet IX w swojej idei skupiony jest na upowszechnieniu edukacji na każdym etapie życia człowieka. Już z założenia zatem uczestnikami projektów w tym obszarze mogą być osoby z różnych przedziałów wiekowych, z różnorodnym wykształceniem, zarówno bezrobotne jak i zatrudnione, zamieszkujące w miastach oraz na obszarach wiejskich.

Od początku realizacji PO KL na Dolnym Śląsku w projektach realizowanych w ramach Priorytetu IX rozpoczęło udział 222 900 osób. Do końca okresu sprawozdawczego 204 462 osoby zakończyły swój udział w projektach, a 14 202 kontynuuje udział. Należy zaznaczyć, że w ramach systemu sprawozdawczości PO KL, nie jest przewidziane obowiązkowe monitorowanie dzieci poniżej 12 roku życia (z wyjątkiem wskaźnika dotyczącego przedszkolaków w wieku 3-5 lat z terenów wiejskich), w związku z tym przedstawiona analiza uczestników projektów nie będzie obejmowała tej grupy wiekowej.

Największą grupę osób, która otrzymała wsparcie, stanowią osoby nieaktywne zawodowo, w szczególności osoby uczące się i kształcące, czyli głównie uczniowie szkół kształcenia zawodowego oraz ogólnego. Uczniowie ci stanowią ponad 72% wszystkich uczestników Priorytetu IX. Udział kobiet i mężczyzn w projektach rozkłada się w miarę proporcjonalnie, jedynie w Działaniu 9.4 widoczna jest znaczna dysproporcja (ponad 87% uczestników to kobiety). Jest to związane z tym, że są to inicjatywy skierowane do nauczycieli, którymi w przeważającej większości są kobiety.

Biorąc pod uwagę jeden z głównych celów PO KL, czyli wyrównywanie szans edukacyjnych osób zamieszkujących tereny wiejskie i miejskie, warto zaznaczyć, że prawie 42% wszystkich uczestników projektów stanowią osoby zamieszkujące obszary nieurbanizowane.

Ponad 62% wszystkich uczestników stanowią osoby młode (w wieku 15-24 lata), co odpowiada proponowanym w Priorytecie IX formom wsparcia (dla uczniów kształcenia zawodowego oraz ogólnego). Ponieważ największą grupą odbiorców wsparcia w ramach tego Priorytetu są uczniowie, prawie 74% wszystkich uczestników deklaruje posiadanie jedynie wykształcenia na poziomie podstawowym, gimnazjalnym lub niższym. Niemniej jednak wśród osób z wykształceniem wyższym wyraźna jest duża dysproporcja: ponad 82% uczestników deklarujących posiadanie wyższego wykształcenia to kobiety. Związane jest to z faktem, że osobami posiadającymi to wykształcenie są w większości nauczycielki korzystające ze wsparcia Działania 9.4.

KOMPLEMENTARNOŚĆ:

PRIORYTET VI

W I półroczu 2015 roku nie przyjęto do realizacji nowych umów.

Komplementarność wykazywana przez Beneficjentów w projektach Priorytetu VI została opisana w poprzednich sprawozdaniach.

PRIORYTET VII

Wszystkie projekty w ramach Priorytetu VII, które realizowały lub realizują zasadę komplementarności oraz te, w których występował efekt synergii, zostały opisane w poprzednich sprawozdaniach.

PRIORYTET VIII

W ramach Priorytetu VIII zauważono słabe zainteresowanie realizacją projektów komplementarnych. Z doświadczeń PO KL wynika, iż komplementarność może zostać najczęściej zapewniona przy realizacji projektów, które polegają m.in. na udzieleniu wsparcia szkoleniowego przedsiębiorcy, który poniósł wydatki inwestycyjne na rozwój przedsiębiorstwa ze środków EFRR (a więc przedsiębiorca jest już zaznajomiony z funduszami unijnymi). Tak rozumiana komplementarność sprawdza się w projektach zamkniętych, które zostały napisane na potrzeby konkretnego przedsiębiorstwa, co może być wskazówką, w jaki sposób można dążyć do zapewnienia komplementarności w okresie programowania na lata 2014-2020. Istotna może okazać się promocja EFS wśród przedsiębiorców, którzy otrzymali środki z EFRR.

W ramach Działania 8.2 realizowany był projekt pt. „**Innowacyjny przedsiębiorca - od nauki do biznesu**”, którego beneficjentem jest Agencja Rozwoju Innowacji S.A. Umowa opiewająca na kwotę ponad 1,3 mln PLN została podpisana w lipcu 2013 r. Realizacja ww. projektu rozpoczęła się 01.05.2013 r. i zakończyła się 31.05.2015 r. Projekt był komplementarny z Działaniem 3.1 POIG. Projekt zakładał inicjowanie działalności innowacyjnej. Innowacyjny model współpracy N+B w branży IT będzie instrumentem do nawiązania kontaktu osób chcących otworzyć firmę spin off/out m.in. z beneficjentami POIG Działania 3.1. Ponadto został opracowany i rekomendowany model współpracy dla branży IT zainteresowanych otwarciem firmy spin off/on z m.in. z beneficjentami 3.1 POIG. Ponadto został opracowany i rekomendowany model współpracy dla zainteresowanych otwarciem firmy spin off/on z branży IT m.in. z beneficjentami 3.1 POIG. Dla każdego uczestnika przeznaczono 10h indywidualnego doradztwa do opracowania biznesplanów, które mogą w przyszłości oddziaływać na beneficjentów 3.1 POIG. We wniosku o dofinansowanie wskazano również zapis odnoszący się do podpisywania listów intencyjnych pomiędzy uczestnikami projektu a beneficjentami POIG. Beneficjent poinformował także, że uczestnicy projektu podpisywali już listy intencyjne m.in. z beneficjentami 3.1. POIG. Również na rzecz komplementarności w projekcie zostały zorganizowane spotkania grupy czeskiej i polskiej oraz z zaproszonymi z zewnątrz osobami, uczestnikami innych projektów, Inkubatorów, Funduszy itp. Dzielono się swoim doświadczeniem w celu wypracowania najlepszych rozwiązań do modelu współpracy.

Ponadto w dalszym ciągu realizowany jest projekt pt. „**SPINqBator ZDolnego Śląska**” wyłoniony w ramach konkursu na projekty współpracy ponadnarodowej, na kwotę ponad 1,6 mln PLN. Realizacja projektu rozpoczęła się 01.10.2012 r., i zakończyła się 30.06.2015 r. Projekt był komplementarny z Działaniem 3.1, Poddziałaniem 4-4.1, Działaniem 4.2, oraz 4.4. POIG. Projekt zakładał szkolenia, coaching, doradztwo dla uczestników projektu, którzy ubiegali się o finansowanie działalności innowacyjnej ze źródeł zewnętrznych (np. w ramach 3.1 POIG). We wniosku aplikacyjnym wskazano, że w ramach zadania *Wsparcie dla innowatorów* uczestnicy będą m.in. przygotowani do ubiegania się o dofinansowywanie inicjowania działalności innowacyjnej poprzez opracowanie dokumentacji swojego przedsięwzięcia. Zaznaczono, że rodzaj i forma dokumentacji będą zależne od źródła finansowania, o które będą się ubiegać uczestnicy projektu. Podstawowym działaniem na rzecz komplementarności było zapisanie w umowie z wykonawcą doradztwa obowiązku zakończenia doradztwa poprzez przygotowanie wraz z uczestnikiem projektu dokumentacji umożliwiającej ubieganie się o dofinansowanie innowacyjnego przedsięwzięcia ze źródeł zewnętrznych przy uwzględnieniu potrzeb uczestnika, ze szczególnym uwzględnieniem Działania 3.1 POIG. Do 30 czerwca 2015 r. zakończono w ostateczności cykle doradztwa dla 20 uczestników. Wszystkie one doprowadziły bądź doprowadzą do powstania dokumentu umożliwiającego ubieganie się o finansowanie działalności innowacyjnej np. w ramach Działania 3.1 POIG. Z informacji przekazanych przez Beneficjenta wynika, że uczestnicy wykorzystywali te dokumenty bądź planują wykorzystać w najbliższym czasie do pozyskania finansowania nie tylko w ramach Działania 3.1 POIG, ale także Climate-KIC, Inicjatywy JEREMIE, RPO WD na lata 2014-2020 itp. Ze względu na zakończenie wszelkich naborów w perspektywie finansowej 2013-2014 nie jest zasadne przygotowywanie przez uczestników dokumentacji do tych programów, jednak możliwe i wskazane było w końcowym etapie projektu przygotowywanie się do ubiegania się o wsparcie w odpowiednikach ww. programów w ramach POIR 2014-2020.

Powyższe projekty zrealizowane w ramach Działania 8.2 były komplementarne głównie z Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka. Efekt synergii będzie widoczny w momencie wykorzystania wiedzy

uzyskanej przez uczestników dzięki stażom i szkoleniom, na realizację innowacyjnych pomysłów i rozwiązań wypracowanych w ramach wsparcia z POKL. Biznesplany oraz programy współpracy z przedsiębiorstwami pozwalają na wykorzystanie ich poprzez wprowadzanie na rynek innowacyjnych rozwiązań ze środków PO IG i środków z programów które będą wdrażane w perspektywie finansowej 2014-2020.

PRIORYTET IX

W bieżącym okresie sprawozdawczym w ramach Priorytetu IX PO KL nie przyjęto do realizacji żadnego nowego projektu komplementarnego. Niemniej jednak w dalszym ciągu na uwagę zasługują trwające projekty systemowe realizowane przez Wydział Edukacji i Nauki UMWD w ramach Działania 9.2, 9.4 (POKL.09.02.00-02-001/10; POKL.09.04.00-02-066/12), które są komplementarne z projektami realizowanymi w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2007-2013: „Pracownia przyrodnicza w każdej gminie”, „Dolnośląska e-szkola” oraz „Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku”.

W okresie od stycznia do lutego 2015 r. w projekcie „Podniesienie kompetencji nauczycieli z obszarów wiejskich Dolnego Śląska w zakresie innowacyjnych metod nauczania w obszarach ICT i nauk matematyczno - przyrodniczych” dalszym ciągu realizowane były kursy doskonalące dla nauczycieli m.in. z wykorzystaniem platformy edukacyjnej Fronter zakupionej wcześniej przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego w ramach projektu: „Dolnośląska e-Szkola” (RPO WD 2.2) i przygotowujące grupy nauczycieli do prowadzenia zajęć z wykorzystaniem zasobów pracowni przyrodniczej, w tym pracowni przyrodniczych zakupionych i przekazanych do gmin w ramach zakończonego już projektu pn. „Pracownia przyrodnicza w każdej gminie” (RPO WD 7.2).

W okresie od stycznia do czerwca 2015 r. w projekcie „Modernizacja kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku II” podejmowano następujące działania w zakresie jego komplementarności z projektem systemowym finansowanym ze środków RPO WD 2007-2013 pn.: „Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku”:

- uczniowie mieli możliwość przygotowywania się i wzięcia udziału w drugiej turze *Konkursów na najlepszych uczniów w zawodzie* w roku 2015, przeprowadzanych w bezpłatnie użytych pracowniach zapewniających odpowiedni standard wyposażenia (zakupionego w ramach projektu pn. „Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku”),
- uczniowie mieli możliwość korzystania przy realizacji swoich *Uczniowskich Mini Projektów Badawczych* ze sprzętu zakupionego w ramach projektu pn. „Modernizacja centrów kształcenia zawodowego na Dolnym Śląsku”.

PODKOMITET MONITORUJĄCY:

W I półroczu 2015 r. roku przyjęto **dwie uchwały w trybie pisemnej akceptacji:**

1. Uchwała nr 45/2015 w sprawie przyjęcia rekomendacji z badania ewaluacyjnego pn. „Ocena realizacji założonych celów komponentu regionalnego PO KL na Dolnym Śląsku w kontekście osiągania celów rozwojowych i rozwiązywania problemów społeczno-ekonomicznych w Regionie” z dnia 27 kwietnia 2015 roku,
2. Uchwała nr 46/2015 w sprawie zmiany Regulaminu Prac Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Dolnośląskiego z dnia 18 maja 2015 roku.

W I półroczu 2015 roku odbyło się **jedno posiedzenie** Podkomitetu Monitorującego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Województwa Dolnośląskiego. **XVII Posiedzenie PKM PO KL WD** miało miejsce we Wrocławiu w dniu 22 czerwca 2015 roku. Celem spotkania było zaprezentowanie aktualnego stanu wdrażania komponentu regionalnego PO KL na Dolnym Śląsku a także prezentacja produktów finalnych, wypracowanych w ramach projektów innowacyjnych testujących zrealizowanych w kompetencji regionalnym PO KL na Dolnym Śląsku.

3. Opis postępu w realizacji działań, o których mowa w art. 10 Rozporządzenia (WE) 1081/2006¹

Nie dotyczy bieżącego okresu sprawozdawczego

---

¹ Dotyczy sprawozdań rocznych i sprawozdania końcowego

4. Informacja o przeprowadzonych w ramach Priorytetu kontrolach oraz ich wynikach²

Nie dotyczy bieżącego okresu sprawozdawczego

5. Opis istotnych problemów we wdrażaniu Priorytetu wraz z informacją o podjętych lub planowanych do podjęcia środkach zaradczych

Zidentyfikowany problem	Podjęte lub planowane do podjęcia środki zaradcze
PRIORYTET VI	
w okresie objętym sprawozdaniem nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu Priorytetu VI	nie dotyczy
PRIORYTET VII	
w okresie objętym sprawozdaniem nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu Priorytetu VII	nie dotyczy
PRIORYTET VIII	
Opóźnienia w realizacji projektów spowodowane najczęściej słabymi postępami w rekrutacji.	IP2 systematycznie weryfikowała podjęte przez Beneficjentów działania w ramach planów naprawczych i oceniała ich efekty. Udzielała wskazówek odnośnie modyfikacji działań i obligowała do zwiększenia intensywności działań celem nadrobienia opóźnień.
Beneficjenci mieli problemy z osiągnięciem rezultatów założonych w projektach.	IP2 w ramach środków zaradczych umożliwiła dokonanie zmian merytorycznych w projektach, np. rozszerzenie obszaru realizacji projektu lub grupy docelowej w wyniku dokonania przeprowadzonej ponownie analizy zapotrzebowania przedsiębiorców na proponowane wsparcie pod warunkiem dotrzymania zapisów kryterium strategicznego. Innym rozwiązaniem było umożliwienie przedłużenia okresu realizacji projektu pod warunkiem niezwiększenia kosztów zarządzania i pośrednich oraz spełnienia kryterium dostępu - okres realizacji nie przekracza 24 miesięcy, czy zmiany kanałów rekrutacji na bardziej bezpośrednie. IP2 często korzystała z możliwości osobistych spotkań z Beneficjentami w celu wypracowania rozwiązań mogących usprawnić realizację projektu. W przypadku kiedy mimo podjętych działań rezultaty nie zostały osiągnięte IP2 stosowała regułę proporcjonalności tj. rozliczała projekt pod względem finansowym adekwatnie do stopnia osiągnięcia założeń merytorycznych określonych we wniosku o dofinansowanie.
W projektach systemowych wystąpiły trudności z realizacją wskaźnika dotyczącego przyznanych dodatków relokacyjnych.	Zastosowane w projektach środki zaradcze mające na celu zwiększenie liczby osób, które otrzymają dodatek relokacyjny i osiągnięcie założonej w projektach wartości docelowej wskaźnika dotyczącego tej formy wsparcia nie przyniosły oczekiwanego rezultatu. Beneficjenci zgłosili zmiany polegające na zmniejszeniu wartości docelowej tego wskaźnika przy jednoczesnym zwiększeniu wartości docelowych innych wskaźników i przeniesieniu środków na inne formy wsparcia (dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, wsparcie pomostowe, szkolenia zawodowe, staże), celem objęcia

² Dotyczy sprawozdań rocznych i sprawozdania końcowego

	odpowiednim wsparciem jak największej liczby osób.
PRIORYTET IX	
w okresie objętym sprawozdaniem nie zidentyfikowano istotnych problemów we wdrażaniu Priorytetu IX	nie dotyczy
Problemy o charakterze horyzontalnym/ systemowym	
Istotnym problemem we wdrażaniu PO KL jest długi okres trwania procedury sądowej (WSA, NSA) dla projektów, w których stwierdzono należności do zwrotu. Obecnie w sądzie toczą się 4 postępowania na łączną kwotę 246 029,03 PLN. Problemem jest również długotrwała procedura odzyskiwania środków od beneficjentów, wobec których egzekucja trwa obecnie lub jest nieskuteczna (brak środków na rachunku beneficjenta). Obecnie egzekucji podlega 14 projektów na łączną kwotę 1 155 764,81 PLN.	IP oraz IP2 prowadzi stały monitoring zidentyfikowanych projektów zagrożonych. Tytuły wykonawcze zostały skierowane do odpowiednich urzędów skarbowych w celu egzekucji. W przypadkach bezskutecznej egzekucji zostanie rozpoczęty proces dochodzenia należności od osób trzecich.
w tym zidentyfikowane problemy ze stosowaniem ustawy <i>Prawo zamówień publicznych</i> (bez podziału na Priorytety) - w okresie objętym sprawozdaniem nie zidentyfikowano problemów ze stosowaniem ustawy Prawo zamówień publicznych.	

III. INFORMACJA O ZGODNOŚCI REALIZACJI PRIORYTETU Z PRAWODAWSTWEM

1. Czy zapewniono zgodność z prawodawstwem w zakresie zamówień publicznych?

TAK

NIE

2. Czy zapewniono zgodność z zasadami pomocy publicznej?

TAK

NIE

3. Czy zapewniono zgodność z zasadami polityk horyzontalnych?

TAK

NIE

IV. ZAŁĄCZNIKI:

ZAŁĄCZNIK 1: Osiągnięte wartości wskaźników

ZAŁĄCZNIK 2: Przepływ uczestników projektów realizowanych w ramach Priorytetu

ZAŁĄCZNIK 3: Określenie statusu na rynku pracy osób, które rozpoczęły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu

ZAŁĄCZNIK 4: Osoby, które rozpoczęły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu, znajdujący się w dwóch grupach wiekowych 15-24 i 55-64 lata

ZAŁĄCZNIK 5: Osoby, które rozpoczęły udział w projektach realizowanych w ramach Priorytetu ze względu na wykształcenie

ZAŁĄCZNIK 6: Przedsiębiorstwa, które przystąpiły do udziału w projektach realizowanych w ramach Priorytetu

ZAŁĄCZNIK 7: Wartość udzielonej i wypłaconej pomocy publicznej oraz pomocy *de minimis* w ramach PO KL (w PLN)

ZAŁĄCZNIK 8: Protesty/ odwołania

ZAŁĄCZNIK 9: Monitorowanie projektów innowacyjnych i ponadnarodowych³

ZAŁĄCZNIK 10: Informacja o wykonaniu wskaźnika efektywności zatrudnieniowej w ramach Priorytetu

V. OŚWIADCZENIE INSTYTUCJI POŚREDNICZĄCEJ

Oświadczam, iż informacje zawarte w niniejszym sprawozdaniu są zgodne z prawdą.

Data	30.09.2015 r.
Pieczęć imienna i podpis osoby upoważnionej do zatwierdzenia sprawozdania w imieniu Instytucji Pośredniczącej PO KL	

INFORMACJE DO UŻYTKU WEWNĘTRZNEGO*

*wypełnia Instytucja Zarządzająca PO KL

Imię i nazwisko osoby weryfikującej sprawozdanie	
Data	
Podpis	

³ Dotyczy sprawozdań rocznych i sprawozdania końcowego